

Handelshögskolan
VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

Företagsekonomiska institutionen

Goodwill

- en studie av företagen på Large Cap-listan
åren 2007-2010

Kandidatuppsats i Företagsekonomi
Externredovisning

Vårterminen 2011

Handledare:
Marina Grahovar

Författare:
Carin Carlsson
Marianne Jädal

Förord

Vi vill tacka vår handledare Marina Grahovar, samt Gunnar Rimmel och opponentgrupperna, för givande diskussioner och feedback under uppsatsens genomförande.

Göteborg, Juni 2011

Carin Carlsson

Marianne Jädal

Sammanfattning

Examensarbete i företagsekonomi, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, Externredovisning och företagsanalys, Kandidatuppsats VT 2011.

Författare: Carin Carlsson och Marianne Jädal

Handledare: Marina Grahovar

Titel: Goodwill – en studie av företagen på Large Cap listan åren 2007-2010

Bakgrund och problem: Från år 2005 har reglerna avseende goodwill förändrats för de svenska noterade företagen, genom införandet av IFRS. Regelverket har tidigare inneburit årliga avskrivningar av goodwill, vilket inte är tillåtet längre, utan numera ska årliga nedskrivningsprövningar av goodwill göras. De nya reglerna har resulterat i att goodwill har blivit ett omdebatterat ämne på grund av de få nedskrivningar som görs och som inte anses spegla de förändringar i konjunkturen som finanskrisen har gett upphov till de senaste åren. Tvärtom ses allt högre goodwillposter redovisas i de svenska företagen.

Syfte: Uppsatsens syfte är att undersöka om det i finanskrisens spår går att urskilja några mönster avseende Large Cap-företagens nedskrivningar av goodwill, samt undersöka förhållanden mellan goodwill och utvalda poster från företagens balans- och resultaträkningar.

Avgränsningar: I uppsatsen undersöks företagen på Stockholmsbörsens Large Cap-lista. Vissa företag från listan finns inte representerade i undersökningen på grund av att de under undersökningsperioden inte haft redovisad goodwill, inte följt IFRS eller haft brutet räkenskapsår.

Metod: Genom en kvantitativ metod granskades 42 företags årsredovisningar under de undersökta åren 2007-2010. Insamlad data har sammanställts och analyserats utifrån goodwill i förhållande till nedskrivningsbelopp, eget kapital, totala tillgångar och redovisat resultat. Jämförelser har därefter gjorts mellan de företag som nedskrivit goodwill respektive inte nedskrivit, för att undersöka om skillnader framträder mellan branscherna, vilket sedan har testats statistiskt. Resultaten har därefter analyserats utifrån tidigare teorier.

Resultat och slutsatser: Uppsatsens resultat påvisar att företagens goodwill ökade som mest år 2008 medan goodwillnedskrivningarna var som högst år 2009 för att därefter minska år 2010. Vid jämförelser mellan goodwill och eget kapital har förhållandet ökat år 2008, för att år 2010 återgå till samma nivå som år 2007. För goodwill och totala tillgångar är förhållandet oförändrat mellan åren. Vid jämförelsen mellan goodwill och resultat före skatt påvisas att företagen år 2008 ökade sin känslighet för nedskrivning och för de företag som nedskrivit goodwill visas att denna grupp har högst andel negativa resultat för den undersökta perioden.

Förslag på fortsatt forskning: Genom att studera samtliga noterade företag på Stockholmsbörsen kan studien resultera i ett bredare perspektiv i och med ett större urval. Ett annat förslag är att studera färre företag inom en och samma bransch eller mellan två branscher, för att kunna gå djupare i undersökningen och kombinera med kvalitativa intervjuer.

Abstract

Thesis in Business and Administration, School of Business, Economics and Law at the University of Gothenburg, Financial Accounting and Corporate Analysis, Bachelor Thesis, Spring Term 2011.

Autors: Carin Carlsson and Marianne Jädal

Tutor: Marina Grahovar

Title: Goodwill – a study of the Large Cap companies the years 2007-2010

Background and problem: During 2005 the goodwill rules changed for the Swedish listed companies through the introduction of IFRS. The rules and regulations have previously been annual depreciations of goodwill, which isn't allowed anymore, but instead goodwill impairment testings will be made annually. The new rules have resulted in that goodwill has become a controversial subject because of the few goodwill impairments that are done, and that doesn't reflect the cyclical changes that the financial crises have given rise to recent years. On the contrary, it has been noticed that the reported goodwill items are increasing in the Swedish companies.

Purpose: The purpose of this thesis is to research if it's possible to discern trends in the financial crisis related to the companies' goodwill impairment losses, and also to research the relationships between reported goodwill, and selected items from the balance sheet and the income statement.

Delimitations: This thesis delimits to research the companies on the Stockholm Stock Exchange's Large Cap list. Some of these companies are not represented in this thesis because of not having reported goodwill, having a broken financial year and not complying the IFRS.

Methodology: Through a quantitative methodology, 42 companies annual reports for the years 2007-2010 were reviewed. Collected data has been consolidated and analyzed on the basis of the ratio of goodwill and goodwill impairment, equity, total assets and net result. Comparison has thereafter been made between companies that had goodwill impairments, and companies that didn't have, to research if differences emerge between the sectors which later have been tested statistically. The results have afterwards been analyzed by previous theories.

Empirical results and conclusions: The companies goodwill increased the most in 2008, while goodwill impairment charges were the highest in 2009 and thereafter decreased in 2010. By comparing goodwill and the equity ratio it has increased in 2008 whereas the 2010 levels were the same as in 2007. The goodwill and total assets ratio remained unchanged between the years. By comparing goodwill and net result, it shows that the companies increased the risks for impairment in 2008 and for those companies who had goodwill impairment losses show that this group has the highest proportion of negative results for the researched period.

Suggestions for further research: By researching all companies from the Stockholm Stock Exchanges lists the study would get a wider selection of companies, and results with a wider perspective. Another suggestion is to research fewer companies in the same sector or between two sectors, to be able to get a deeper perspective in the research by combining the quantitative methodology with qualitative interviews.

Förkortningar och definitioner

AIFRS	Australian International Financial Reporting Standards
FASB	Financial Accounting Standards Board
IAS	International Accounting Standard
IAS 36	IAS 36 Nedskrivningar
IAS 38	IAS 38 Immateriella tillgångar
IASB	International Accounting Standards Board
IASC	International Accounting Standards Committee
IFRS	International Financial Reporting Standard
IFRS 3	IFRS 3 Rörelseförvärv
NASDAQ	National Association of Securities Dealers Automated Quotations
NASDAQ OMX ¹	Ett amerikanskt företag som är världens största börsföretag. NASDAQ OMX driver sju börser i nordiska och baltiska regioner
Large Cap-lista	NASDAQ OMX Stockholmsbörsens företag med ett börsvärde på minst 1 miljard euro
Mid Cap-lista	NASDAQ OMX Stockholmsbörsens företag med företag med ett börsvärde mellan 150 miljoner och 1 miljard euro
Small Cap-lista	NASDAQ OMX Stockholmsbörsens företag med ett börsvärde vilket understiger 150 miljoner euro
Redovisningsrådet	Råd som utarbetade redovisningsrekommendationer. Lades ner år 2007 och har ersatts av Rådet för finansiell rapportering
ÅRL	Årsredovisningslagen

¹ NASDAQ OMX 2011-05-17

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Bakgrundsbeskrivning.....	1
1.2 Problemdiskussion.....	2
1.3 Problemformulering	4
1.4 Syfte	4
1.5 Avgränsningar	4
1.6 Uppsatsens fortsatta disposition	5
2. Metod.....	6
2.1 Val av ämne.....	6
2.2 Val av metod	6
2.3 Urval.....	7
2.3.1 Urvalsprocess	8
2.4 Datainsamling.....	9
2.5 Tillvägagångssätt.....	9
2.6 Statistiska tester.....	10
2.7 Reliabilitet och validitet	12
3. Teoretisk referensram.....	13
3.1 Goodwillens historia och utveckling	13
3.2 Internationella redovisningsstandarder.....	13
3.2.1 IFRS 3 Rörelseförvärv.....	14
3.2.2 IAS 38 Immateriella tillgångar	15
3.2.3 IAS 36 Nedskrivningar.....	15
3.3 Redovisningens kvalitativa egenskaper.....	16
3.3.1 Effekter av ett principbaserat regelverk.....	16
3.3.2 Föreställningsramen	16
3.3.3 Begriplighet.....	17
3.3.4 Relevans	17
3.3.5 Tillförlitlighet	17
3.3.6 Jämförbarhet	17
3.4 Konjunkturen.....	18
3.4.1 Konjunkturen år 2007.....	18
3.4.2 Konjunkturen år 2008.....	18
3.4.3 Konjunkturen år 2009.....	18

3.4.4 Konjunkturen år 2010.....	19
3.5 Tidigare forskning om goodwill.....	19
4. Empiri.....	22
4.1 Nedskrivning av goodwill	23
4.1.1 Branschernas nedskrivning av goodwill.....	24
4.2 Goodwill i relation till eget kapital.....	26
4.3 Goodwill i relation till totala tillgångar	28
4.4 Goodwill i relation till resultat	29
5. Analys	33
5.1 Nedskrivning av goodwill	33
5.2 Goodwill i relation till eget kapital.....	34
5.3 Goodwill i relation till totala tillgångar	35
5.4 Goodwill i relation till resultat	36
5.5 Diskussion om goodwill.....	36
6. Slutsats.....	38
6.1 Nedskrivning av goodwill	38
6.2 Goodwill i relation till eget kapital.....	38
6.3 Goodwill i relation till totala tillgångar	39
6.4 Goodwill i relation till redovisat resultat.....	39
6.5 Goodwill åren 2007-2010.....	39
6.6 Förslag till fortsatt forskning.....	40
Källförteckning.....	41
Artiklar	41
Litteratur.....	42
Elektroniska källor	42
Standarder.....	43
Övrigt.....	43
Bilagor	44
Bilaga 1 Statistiska tester	44
Bilaga 2 Valutakurser	49

1. Inledning

Uppsatsens inledande kapitel beskriver det undersökta ämnesområdet och dess bakgrund. Bakgrundsbeskrivningen mynnar ut i problemdiskussion och därefter presenteras uppsatsens problemformulering, syfte och avgränsningar. Kapitlet avslutas med uppsatsens fortsatta disposition.

1.1 Bakgrundsbeskrivning

Goodwill är en post i företagens balansräkningar som på senare år blivit ett alltmer omdebatterat ämne av olika anledningar. I media har goodwill beskrivits som en ”tickande bomb” (Zaudy, 2009) och ”nästa års börsryssare” (Isskander, 2010). Anledningen till debatten är den alltmer höga andel goodwill som företagen har kommit att redovisa i sina balansräkningar. Detta är resultatet av nya internationella regler som infördes år 2005, avseende redovisning och hantering av goodwill (Castasús, Marton & Runesson, 2011). De nya reglerna innebär bland annat att goodwill ska fastställas till verkligt värde och att beräkningar av det framtida värdet på goodwill årligen ska beräknas. Den pågående debatten handlar framförallt om problematiken att fastställa det verkliga värdet. Beräkning av de verkliga värdena ställer stora krav på företagsledningarna att göra bedömningarna på ett så relevant sätt som möjligt. Värdering till verkligt värde innebär att verkligheten ska avbildas i redovisningen på ett rättvisande sätt. För att uppnå detta är det tillåtet att avvika från lagar och standarder vilket avviker från de regler som tidigare tillämpats i Sverige. Det har därför blivit ett annorlunda sätt för de svenska företagen att hantera redovisningen på (Smith, 2006).

Hur goodwill ska hanteras i redovisningen styrs av standarderna IFRS 3 Rörelseförvärv, IAS 36 Nedskrivningar och IAS 38 Immateriella tillgångar. Dessa standarder har upprättats av IASB, International Accounting Standards Board, vilken är en internationell organisation som har bildats för att harmonisera de europeiska ländernas redovisning. Enligt EU-kommissionen ska alla börsnoterade företag vid upprättande av koncernredovisning från och med år 2005 följa IASBs standarder (Smith, 2006).

Genom införandet av IASBs standarder har vissa förändringar införts i sättet att redovisa. En av förändringarna som beskrevs ovan är att vissa typer av tillgångar ska redovisas till verkligt värde, istället för att som tidigare redovisas till dess anskaffningsvärde. En av de berörda tillgångarna är goodwill och utöver goodwill gäller detsamma för förvaltningsfastigheter, biologiska tillgångar och vissa typer av finansiella tillgångar (Smith 2006).

En annan förändring som har införts i och med de nya standarderna avser nedskrivning av goodwill. Enligt Redovisningsrådet var det tidigare tillåtet för koncerner att göra årliga avskrivningar av goodwill, men efter införandet av IFRS 3 år 2005 togs denna avskrivningsmöjlighet bort för noterade koncerner. Numera är endast nedskrivning tillåtet, vilket styrs av standarden IAS 36 Nedskrivningar. Enligt IAS 36 ska goodwill nedskrivningsprövas årligen eller oftare om det finns indikation på värdeminskning. Har tillgången minskat i värde ska den nedskrivas och när nedskrivning väl har skett får den inte återföras i redovisningen igen (Lönqvist, 2005). De onoterade företagen tillämpar fortfarande avskrivning på goodwill enligt Årsredovisningslagen, (ÅRL), men har möjligheten att frivilligt tillämpa IFRS regelverk.

1.2 Problemdiskussion

I samband med att ett företag förvärvar ett annat företag kan goodwill uppstå och förenklat sagt är goodwill den del av priset som överstiger det förvärvade företagets bokförda värde på eget kapital (Nabizadeh, 2009). Goodwill blir då framtida förväntade ekonomiska fördelar och synergieffekter som inte går att identifiera eller redovisa separat (Marton, Lumsden, Lundqvist, Pettersson & Rimmel, 2010). En definition för goodwill som klassas som en immateriell tillgång, är att det är ”en identifierbar icke-monetär tillgång utan fysisk form” (Smith, 2006).

Värdering till verkligt värde samt problematik med nedskrivning av goodwill har som sagt blivit ett omdebatterat ämne de senaste åren bland redovisningsexperter. Att redovisa till verkligt värde yttrar sig genom införandet av IFRS där tanken är att ge en mer rättvisande bild av verkligheten. Ett exempel på detta i redovisningen är att tillgångars redovisade värden ska anpassa sig efter marknadens faktiska utveckling, vilket ska skapa mer rörlighet i balansräkningarna (Grefberg, 2009). Med tanke på finanskrisen år 2008 som var en tid då aktiemarknaden rasade, anser Grefberg (2009) att anpassningen efter marknadens utveckling uteblivit. Detta visar Gauffin & Thörnstens (2010) undersökning där de svenska börsnoterade företagen har nedskrivit goodwill till endast 1,5 % av företagens totala goodwillpost år 2008. Undersökningen visar därmed att många företag begränsade sina nedskrivningar av goodwill trots den turbulens som rådde på marknaden vid finanskrisens början. En orsak till de begränsade nedskrivningarna kan vara att goodwillnedskrivningar ofta har en fördröjning på tre till fyra år efter att värdet på goodwillposten har minskat och detta framgår av en studie av Hayn & Hughes (2006).

Grefbergs (2009) teori med begränsade nedskrivningar av goodwill anses bero på svårigheterna att värdera till verkligt värde enligt IFRS regler. Marton (2009) är av samma åsikt att nedskrivning av goodwill orsakar svårigheter för de företag som följer IFRS samt att det leder till osäkerhet i redovisningen. I en artikel i Dagens Industri ställer sig Castasus et al. (2011) frågan hur användbar redovisningen är i de noterade företagen efter införandet av IFRS, framförallt med fokus på problemet med värdering av goodwill. Detta eftersom goodwill är en osäker tillgång som inte har något underliggande värde för företaget och som därför blir svår för investerare att utvärdera och lita på. Det gör att balansräkningarna blir övervärderade av höga goodwillposter som kan leda till felaktiga beslut för både företagsledning och investerare. (Castasús et al., 2011). Att redovisning av goodwill har lett till obegriplighet för användare hävdar också Malmqvist (2010) och Gauffin & Thörnsten (2010) som anser att analytiker har svårt att bedöma och förstå reglerna för goodwill.

Förändring att gå från avskrivning till nedskrivning avseende goodwill innebär att årliga avskrivningar inte belastar resultatet längre, vilket gör att företagen redovisar bättre resultat än tidigare (Marton et al., 2010). Om däremot värdet av goodwill har minskat ska nedskrivning ske vilket belastar resultatet med en kostnad. Detta medför i sin tur att företagets eget kapital påverkas negativt och därmed genererar lägre utdelningar till aktieägarna. Om stora nedskrivningar görs kan dessa påverka det egna kapitalet så kraftigt att företag måste göra nyemissioner för att tillföra mer kapital till företaget (Wilke, 2010).

På grund av goodwillnedskrivningarnas påverkan på eget kapital har ytterligare en annan problematik uppstått med goodwill. I och med företagens allt högre goodwillposter i balansräkningarna leder det i vissa fall till att goodwill överstiger företagens redovisade eget kapital. En studie där 259 noterade bolag på Stockholmsbörsen undersöktes för bokslutet 2008 visar att dessa företag hade redovisat nästan 30 % som goodwill i förhållande till företagens eget kapital (Gauffin & Thörnsten, 2010). Att jämföra relationen goodwill med företags eget kapital anser Isskander (2010) vara ”nästa års börsrytare”, eftersom det finns en del börsföretag som har mycket hög procentuell andel goodwill i jämförelse med det egna kapitalet. Detta är Eniro ett exempel på som nästan hade fem gånger så stor goodwillpost i förhållande till det egna kapital enligt Isskander (2010).

Ett företag som det har skrivits om i media avseende deras hantering av goodwill är Swedbank. Swedbank har redovisat cirka 11 miljarder goodwill för sin baltiska verksamhet, samtidigt som förlusterna där har uppgått till närmare 12 miljarder de senaste två åren. Trots detta har företagsledningen i Swedbank bedömt att det inte finns något större behov av nedskrivning av goodwill och endast marginella nedskrivningar har gjorts i förhållande till goodwillpostens storlek. SEB som också har investerat i Baltikum har gjort en annan bedömning av motsvarande läge och har nedskrivit en mycket större procentuell andel av sin goodwill (Isskander, 2010).

De tidigare studier som har gjorts av goodwill baseras oftast på alla företag på Stockholmsbörsens Large Cap-, Mid Cap- och Small Cap- listor, medan fokus i denna uppsats läggs på de företag som tillhör Large Cap-listan. I tidigare studier har det framkommit att goodwillnedskrivningar har en fördröjning på tre till fyra år från det att goodwillens värde minskat tills dess nedskrivning sker. Vi kommer därför undersöka hur företagen tillhörande Large Cap-listan har hanterat goodwillnedskrivningar innan och efter finanskrisen med tanke på att det nu är tredje årets bokslut som har gjorts efter finanskrisen. Undersökningen baseras på åren 2007-2010 för att följa tendenserna avseende de konjunkturförändringar som har präglat marknaden under dessa år.

I uppsatsen kommer också goodwill i relation till eget kapital, totala tillgångar och redovisat resultat att undersökas. Jämförelsen goodwill i förhållande till eget kapital anses vara en hög osäkerhetsfaktor för de företag som har hög andel goodwill redovisat i förhållande till eget kapital. Ur ett aktieinvesterperspektiv är denna information relevant eftersom framtida eventuella goodwillnedskrivningar kommer påverka både företagets resultat och det egna kapitalet negativt, vilket i sin tur påverkar aktieägarnas avkastning på eget kapital. Därför är även goodwillens förhållande till redovisat resultat intressant att undersöka samt hur stor andel goodwill är av de totala tillgångarna. Vi kommer även undersöka om mönster kan urskiljas om goodwillnedskrivningar görs av de företag som har hög relation mellan goodwill och eget kapital, total kapital och redovisat resultat. Dessa förhållanden kommer undersökas för att få en ytterligare inblick av goodwillen utöver goodwillnedskrivningar. Företagen tillhörande Large Cap-listan kommer i uppsatsen härnäst att benämnas Large Cap-företagen.

1.3 Problemformulering

Utifrån ovanstående problemdiskussion kommer följande frågor vara de som vi har för avsikt att undersöka och besvara i uppsatsen.

Hur har Large Cap-företagens goodwill förändrats mellan åren 2007-2010?

- Hur har finanskrisen påverkat företagens nedskrivningar av goodwill?
- Hur stor goodwill har nedskrivits i förhållande till redovisad goodwill?
- Hur har förhållandet mellan goodwill och eget kapital/totala tillgångar/redovisat resultat förändrats under tiden?

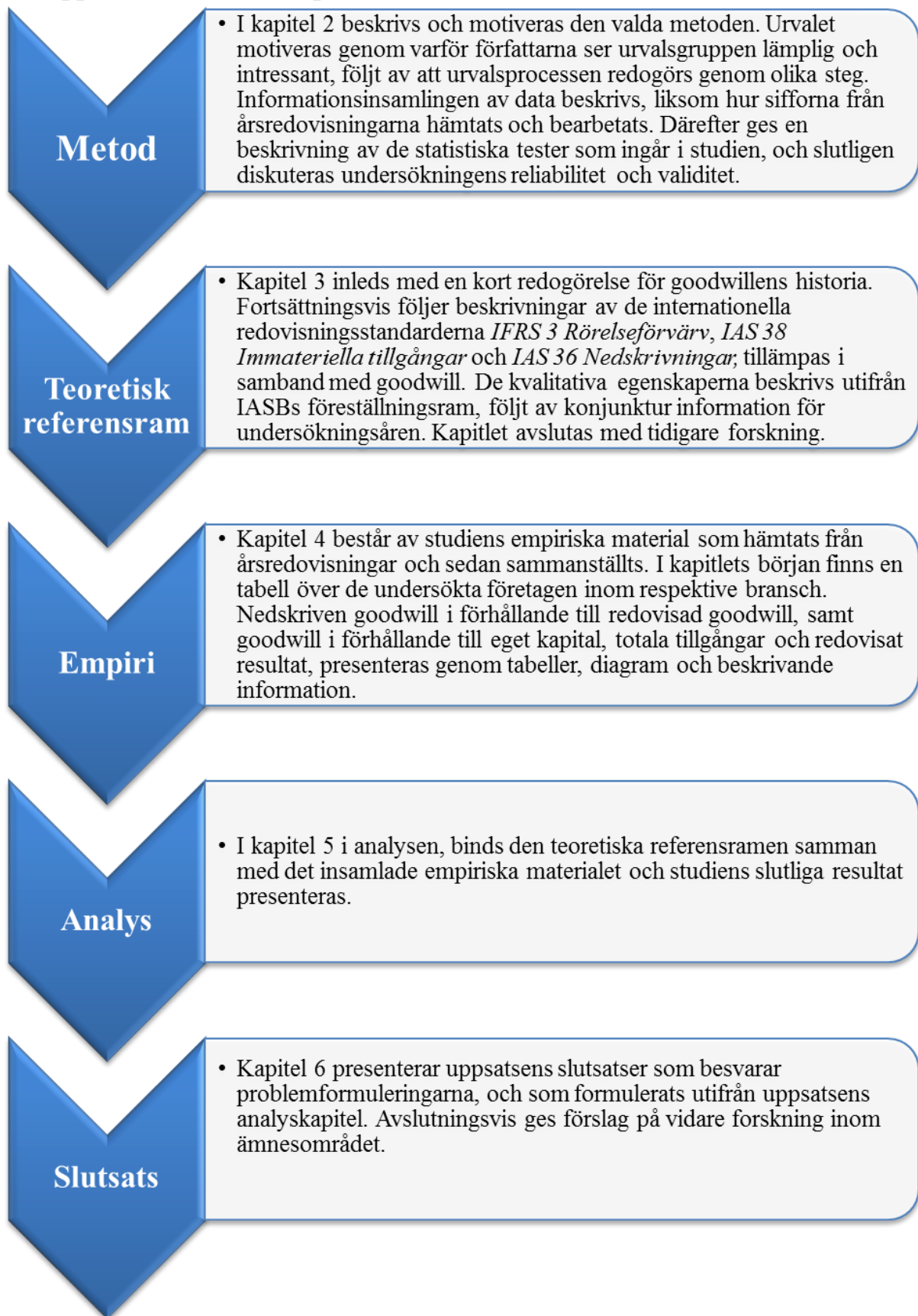
1.4 Syfte

Syftet med uppsatsen är att undersöka om det i finanskrisens spår går att urskilja några mönster över undersökningsperioden avseende Large Cap-företagens nedskrivningar av goodwill. Goodwill är ett omdiskuterat ämne på grund av de allt högre goodwillposter som redovisas i företagens balansräkningar. Diskussioner förs också angående de förhållandevis marginella nedskrivningar som har gjorts i de svenska företagen trots den lågkonjunktur som har varit och då stora företag förmodas ha hög goodwill är Large Cap-företagen intressanta att undersöka. Syftet är också att undersöka dessa företags goodwill i förhållande till eget kapital, totala tillgångar och redovisat resultat. Detta för att se om det föreligger samband att företag med hög goodwillpost gör fler nedskrivningar än företag med lägre goodwillpost.

1.5 Avgränsningar

Uppsatsens undersökning har begränsats till att omfatta de företag som tillhör Stockholmsbörsens Large Cap-lista. Samtliga onoterade företag exkluderas, liksom de noterade företagen i Stockholmsbörsens segmentgrupper Mid Cap och Small Cap. Ytterligare avgränsningar har gjorts av Large Cap-företagen genom uppställda kriterier vilka resulterat i vissa urval vilket möjliggör bättre jämförbarhet mellan företagen. Kriterierna var att de undersökta företagen måste följa IFRS, ha redovisad goodwill samtliga undersökta åren samt ha kalenderår som räkenskapsår.

1.6 Uppsatsens fortsatta disposition

2. Metod

Kapitlet beskriver och motiverar uppsatsens metodval följt av att urvalsprocessen förklaras. En beskrivning görs av undersökningens tillvägagångssätt och det insamlade materialet beskrivs med dess för- och nackdelar. Därefter redogörs för de statistiska testerna och slutligen diskuteras studiens trovärdighet genom dess reliabilitet och validitet.

2.1 Val av ämne

Intresset för goodwill uppstod i samband med att ämnet diskuterades i externredovisningskursen där goodwill visade sig vara ett stort område som påverkar många företag. Även den osäkerhet som har uppstått i redovisningen sedan de nya reglerna avseende goodwill infördes, samt den allt högre andel goodwill som företagen redovisar idag har gjort ämnet intressant för att se hur goodwill har utvecklats under åren. De nya reglerna som inträdde i samband med införandet av IFRS 2005 har gjort att det finns mycket forskning, artiklar och tidigare uppsatser som behandlar goodwill. Eftersom de senaste uppgifterna från årsredovisningarna för år 2010 är med i undersökningen kan resultatet som presenteras ge en mer heltäckande bild av företagens utveckling av goodwill innan och efter finanskrisen. Vi kan därför genom vår undersökning bidra till ökad förståelse för goodwill vilket kan vara till nytta för aktieinvestorer. Detta eftersom goodwillposten kan leda till övervärderade balansräkningar vilket kan ge en missvisande bild av företagen och vilseleda investerare då de står inför beslut att investera i företagen. Därmed ansågs den omdebatterade goodwillen vara ett intressant ämne att fördjupa sig i.

2.2 Val av metod

Den kvantitativa metoden ligger till grund för denna uppsats, med anledning av att det vid denna metod enligt Jacobsen (2002) är nödvändigt, att datainsamlingen standardiseras genom att få observationer görs på många enheter, med en hög grad av säkerhet. Att välja den kvantitativa metoden var därmed ett naturligt val utifrån problemformuleringen och kom att innebära att företags årsredovisningar granskades över den angivna tidsperioden från år 2007 till år 2010. Detta val styrktes också eftersom den kvantitativa metoden enligt Eliasson (2006) fungerar bäst då det är siffror som ska användas avseende undersökningsmaterialet.

Vi kommer i undersökningen koppla samman teori med dess verklighet, vilket enligt Patel & Davidson (2003) uppnås genom undersökningens arbetssätt. Det insamlade materialet från årsredovisningarna kommer att kopplas samman med redan befintliga teorier, vilket innebär ett deduktivt arbetssätt (Patel & Davidson, 2003). Enligt Patel & Davidson (2003) innebär detta arbetssätt att utifrån allmänna principer och redan framtagna teorier dra slutsatser om vissa faktum. Vår undersökning får därmed ett objektivt perspektiv vilket anses vara en fördel med det deduktiva arbetssättet då undersökningen inte påverkas av forskarens subjektiva uppfattning (Patel & Davidson (2003).

Sett till den subjektiva uppfattningen är detta ett argument till varför vi inte valt att göra en kvalitativ studie. Kvalitativa studier framgår av Jacobsen (2002) vara öppna, flexibla och nyanserade med få begränsningar, vilket därmed inte är av lämplighet i denna studie.

Eftersom vår studie undersöker många enheter där ett generaliserat resultat möjliggörs, kan resultatet genom urvalets bredd enligt Jacobsen (2002) ge en beskrivning av det efterfrågade

problemet. Enligt Jacobsen (2002) finns nackdelar med den kvantitativa metoden i form av att studien får en yttlig prägel och att studiens upplägg är mindre flexibel, i jämförelse med kvalitativ metod. Denna studies flexibilitet är därmed begränsad utefter dess undersökning och fastställda problemfrågor.

Eftersom denna undersökning inriktar sig på många enheter blir det svårt att gå in på djupet på de förhållanden vi valt att mäta. Ett djup är dock inte vad vi eftersträvar, utan det vi eftersträvar är istället en överblick och att hitta samband i undersökningen. Den ytliga prägeln som undersökningen resulterar i, är enligt Jacobsen (2002) en konsekvens som följer av en kvantitativ metod.

Genom nedanstående urvalsprocess kunde vi i en bred omfattning analysera vår problemformulering rörande goodwill och urskilja de samband som undersökningen resulterade i.

2.3 Urval

Stockholmsbörsen är indelad i de tre segmentgrupperna Large Cap, Mid Cap och Small Cap, där indelning av grupperna sker utifrån företagets börsvärden. De företag som tillhör Large Cap-gruppen är de största företagen i Sverige och har ett börsvärde på över en miljard euro. Tidigare studier inom goodwill baseras ofta på undersökningar av alla företag på Stockholmsbörsen, medan vi har valt att fokusera på de företag som tillhör Large cap. Eftersom dessa företag representerar de allra största företagen i Sverige och har ett brett spektrum av både befintliga aktieägare och blivande investerare, blir det därför intressant att fokusera på just denna grupp. Stora företag har ofta större möjligheter till företagsförvärv som genererar goodwill än vad mindre företag har och vi förmodar att Large Cap företagen har relativt hög andel redovisad goodwill.

I undersökningen exkluderas samtliga onoterade företag, liksom de noterade företagen i Stockholmsbörsens segmentgrupper Mid Cap och Small Cap. Därmed återstår Large Cap-företagen på Stockholmsbörsen, vilka vi såg som ett passande urval genom att samtliga branscher på Stockholmsbörsen är representerade. Några branscher innefattar dock fler företag än andra. Den spridda företagsrepresentationen ser vi som en nackdel genom att vissa branscher kan bli mer representerade än andra. Däremot ser vi studiens breda perspektiv som intressant, då vi även kan göra jämförelser mellan de olika branscherna.

Finanskrisen som började hösten 2008, kom att drabba företag och branscher på olika sätt. Det gör det därför intressant att undersöka företagets hantering av goodwill och goodwillnedskrivningar och att följa denna utveckling över de undersökta åren. I tidigare studier har det också framkommit att goodwillnedskrivningar har en fördröjning på tre till fyra år från det att goodwillens värde minskat tills dess nedskrivning sker. Undersökningen baseras på hur Large Cap-företagen har hanterat goodwillnedskrivningar innan och efter finanskrisen med tanke på att det nu är tredje årets bokslut som har gjorts efter finanskrisen. Undersökningen utgörs därför av årsredovisningar från åren 2007-2010 för att följa tendenserna avseende de konjunkturförändringar som har präglat marknaden under dessa år, vilket bidrog till vårt val att välja en tidsperiod med en början på ett år innan finanskrisen fram till det senast gjorda bokslutet, 2010.

2.3.1 Urvalsprocess

56 olika företag finns representerade på Large Cap-listan. För att fastställa vilka företag som är aktuella i undersökningen upprättade vi fyra kriterier för urvalsprocessen. Kriterierna samt antal bortfall av företag blev följande:

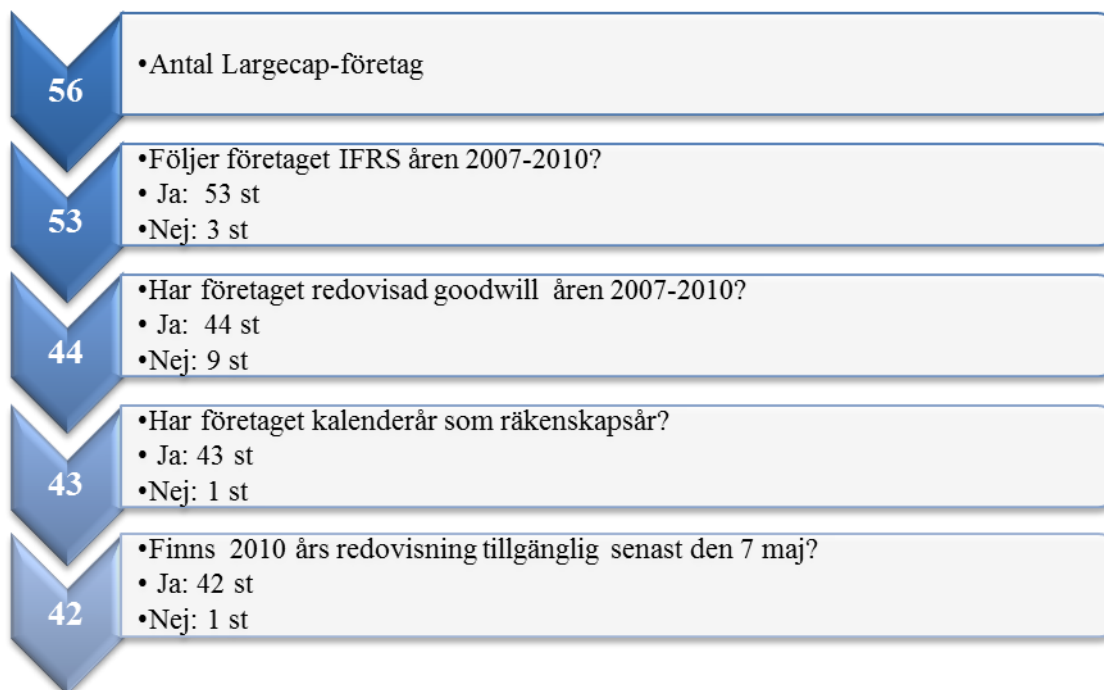

Bild 1. Urvalsprocessen.

Det första kriteriet var att företaget måste följa IFRS vars information finns under redovisningsprinciper i årsredovisningarna. Andra kriteriet var att företaget måste ha redovisat goodwill alla undersökta åren och denna information fanns i balansräkningen eller under noten tillhörande immateriella tillgångar. För jämförbarhetens skull måste företagen också ha kalenderår som räkenskapsår. Slutligen var det sista kriteriet att årsredovisningen för 2010 skulle vara tillgänglig senast 7 maj, vilket var det datum då vi började sammanställa materialet. Efter denna urvalsprocess återstod 42 företag vilket innebär att totalt 168 årsredovisningar har granskats för åren 2007-2010.

2.4 Datainsamling

Undersökningsmaterialet består av data från företagens årsredovisningar. Tillvägagångssättet för insamling av data i denna uppsats innebär att en sekundär dataundersökning har utförts, vilken utgörs av material som är sammanställt sedan tidigare. Att använda sekundärdata är vanligt förekommande i kvantitativa analyser och inom ekonomi kan dessa data bland annat bestå av existerande statistik och årsredogörelser (Jacobsen, 2002).

Att ha i åtanke vid användande av sekundärdata är att uppgifterna ofta tagits fram i andra syften och är därför sällan heltäckande för andra och möjligen vinklad (Lundahl & Skärvad, 1999). Därför granskade vi våra sekundärkällor för att se till att de källor som vi funnit var lämpliga för vår uppsats. Uppgifterna i årsredovisningarna är sammanställda av företagen och vid framställningen av räkenskaperna måste olika redovisningsregler följas. Felaktigheter kan alltid uppstå men eftersom räkenskaperna måste granskas av oberoende revisorer anses data och källorna uppfylla de krav som ställts.

För att utöver årsredovisningarna hitta övrig lämplig och relevant information har vi främst via Göteborgs universitets databaser sökt litteratur, artiklar, vetenskapliga artiklar och tidigare uppsatser om goodwill. Även de standarder från IASB som ligger till grund och som behandlas i uppsatsen har hämtats från Göteborgs universitets databas Far Komplet. Från samma databas har ett flertal artiklar från tidningen Balans hittats där flera redovisningsexperter diskuterar goodwill. Då många av böckerna vi har efterfrågat och önskat låna har varit utlånade med lång kötid, har vi även vänt oss till bibliotek på andra orter där vi hittat lämplig litteratur. Som komplement till ovanstående material har vi också utifrån medias bevakning av goodwill sökt tidskrifter via internet bland annat i Veckans Affärer, Avanza och e24 för att vidga perspektivet.

2.5 Tillvägagångssätt

Insamling av empiri har gjorts via Stockholmsbörsens hemsida där de aktuella företagen finns presenterade och där det finns länkar till respektive företags hemsida. De finansiella rapporterna som vi har eftersökt finns i företagens årsredovisningar för åren 2007-2010. I varje årsredovisning har först de ställda urvalskriterierna undersökts (bild 1) för att se om företagen har uppfyllt dem. Om samtliga kriterier har uppfyllts har sökningen fortsatt genom att vi genom företagens årsredovisningar sökt upp företagens resultat- och balansräkningar samt noten tillhörande immateriella tillgångar.

Utifrån noten immateriella tillgångar har vi fått information om andel goodwill samt om det har gjorts nedskrivning av goodwill under året. I vissa årsredovisningar presenteras information om andel goodwill även i balansräkningen vid övriga immateriella tillgångar. Den insamlade informationen består av andel goodwill, eventuellt nedskrivningsbelopp, totala tillgångar, eget kapital och årets resultat före skatt. Eftersom vissa av de utvalda företagens årsredovisningar presenteras i utländsk valuta har denna valuta omräknats med hjälp av Riksbankens genomsnittliga valutakurs för respektive år vars uppgifter hämtats från Riksbankens hemsida.

Inledningsvis i empirikapitlet presenteras en sammanställning som baseras på alla undersökta företagens goodwill och goodwillnedskrivningar, samt diagram och tabeller som har sammanställts i Excel utifrån den totala informationen. Därefter presenteras även information branschvis. För att underlätta bearbetningen branschvis har varsitt kalkylblad skapats för respektive bransch med kolumner för respektive post och år. I varje kalkylblad har sedan de olika relationerna sammanställts som är fokus i undersökningen.

Därefter har gemensamma diagram för branscherna gjorts, för respektive relation. Vi har även undersökt om det finns skillnad mellan de grupper som nedskriver respektive inte nedskriver goodwill utifrån de olika presenterade relationerna. I samband med undersökningens genomförande har statistiska tester utförts.

2.6 Statistiska tester

En statistisk undersökning kan vara deskriptiv och analytisk. Deskriptiv innebär att undersökningen ger information på ett beskrivande sätt. För att vara en analytisk undersökning innebär det oftast att en hypotesprövning görs där syftet är att få svar på frågan om problemet är signifikant. Det innebär att problemet går att påvisa statistiskt utifrån den fastställda hypotesen (Körner & Wahlgren, 2002). Denna undersökning kommer att vara beskrivande eftersom goodwill och olika relationer till goodwillposten kommer beskrivas i empirin via diagram och tabeller. Undersökningen är även analytisk eftersom valda hypoteser har fastställts innan de statistiska testerna har utförts.

Vid hypotesprövning formuleras alltid två hypoteser, nollhypotes H_0 och mothypotes H_1 . Nollhypotesen innebär att vid jämförelser mellan exempelvis olika grupper finns inte några skillnader mellan grupperna eller när sambandsundersökningar utförs säger nollhypotesen att det inte finns något samband. Mothypotesen innebär däremot att det finns skillnader eller samband mellan grupperna.

Vid utförande av statistiska tester erhålls alltid ett signifikansvärde (p-värde). Detta värde visar om nollhypotesen kan förkastas eller inte. Vanligt förekommande värde är en signifikansnivå på 5 procent. Om värdet är under 5 procent ($p < 0,05$) ska nollhypotesen förkastas och är värdet över 5 procent ($p > 0,05$) kan nollhypotesen inte förkastas (Wahlgren, 2008). Detta värde har också använts i testerna i denna undersökning. Samtliga tester presenteras i bilaga 1.

I uppsatsen har statistiska tester utförts vid följande analyser:

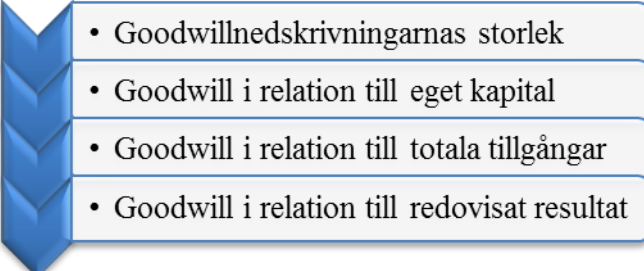
-
- Goodwillnedskrivningarnas storlek
 - Goodwill i relation till eget kapital
 - Goodwill i relation till totala tillgångar
 - Goodwill i relation till redovisat resultat

Bild 2. Statistiskt testade förhållanden.

Beroende på hur de insamlade mätvärdena ser ut, styr värdena vilket statistiskt test som ska användas i en undersökning. Är värdena normalfördelade och utgår från medelvärde ska ett parametriskt test användas. Om mätvärdena inte är normalfördelade används ett icke-parametriskt test som baseras på medianvärde (Körner & Wahlgren, 2006). Denna undersökning baseras på icke-parametriska tester eftersom mätvärdena inte är normalfördelade på grund av de olikheter som finns mellan företagen beroende på om de nedskrivit eller inte. Det gör att mätvärdena inte blir normalfördelade eftersom de uppmätta värdena då kommer skilja sig mellan företagen.

De statistiska tester som har använts för första analysen är Kruskal-Wallis test och Friedmans test. Kruskal-Wallis utgår från att tre eller fler oberoende grupper testas för att undersöka om det finns skillnader mellan grupperna. Testet visar enbart om det finns generella skillnader mellan grupper och kan inte visa skillnader inom grupper (Körner & Wahlgren, 2006). I denna undersökning testas företagen som nedskrivit goodwill och nollhypotesen anger att skillnaden i storleken på nedskrivningarna inte är lika stora mellan åren.

I Friedmans test testas alla företagen för att se om det finns skillnader avseende de undersökta åren. Detta test visar liksom Kruskal-Wallis om det finns skillnader, men kan inte ange i vilken riktning skillnaden går. För denna undersökning visar därför testet om det finns skillnader mellan åren fast inte inom vilka år det skiljer sig. Nollhypotesen innebär i detta test att det inte finns någon skillnad mellan företagen avseende nedskrivningarna för de undersökta åren.

För de övriga analyserna har företagen delats in i två grupper, de företag som har nedskrivit respektive de som inte har nedskrivit, för att kunna urskilja om det finns skillnader mellan grupperna i de olika relationerna som testas. I Excel har därför varje företag för respektive år kodats med 0 (ej nedskrivit) och 1 (nedskrivit) inför de statistiska testerna. För att analysera två oberoende grupper är Mann Whitney ett lämpligt test. Här rangordnas observationerna från det lägsta värdet till det högsta och respektive grupp får varsitt rangtal. Därefter jämförs de två olika rangtalen för att se om det finns någon skillnad mellan grupperna (Wahlgren, 2008). I dessa tester anger nollhypotesen att det inte föreligger någon skillnad mellan grupperna beroende på företagets andel goodwill i relation till eget kapital, totala tillgångar och redovisat resultat.

Programmet som har använts för de statistiska testerna är SPSS. Vid överföring av datamaterialet från Excel till SPSS har stor noggrannhet iakttagits. Innan överföring av det aktuella materialet har därför summeringar gjorts för att säkerställa att exempelvis nedskrivningarna överensstämmer, både med belopp respektive antal. Även efter testernas utförande har materialet från SPSS analyserats, för att se om värdena är relevanta och att antal företag som deltar i respektive test överensstämmer.

2.7 Reliabilitet och validitet

Enligt Eliasson (2006) innefattas reliabilitet av studiens pålitlighet, trovärdighet och hur noggrant arbetet bearbetats. Detta för att kunna påvisa att studien har hög tillförlitlighet, vilket vi har eftersträvat. Vid bearbetning av datamaterialet i Excel har en stor mängd siffror behandlats. Som även beskrevs i avsnitt 2.6 har alltid summeringar gjorts för respektive kolumn för att säkerställa att det hela tiden har varit rätt belopp som bearbetats för att tillförlitligheten ska vara hög. För att öka reliabiliteten är det även av betydelse att förbereda undersökningen väl och att vara noggrann med att källor stämmer (Eliasson, 2006). För att ge en ökad grad av reliabilitet i vår uppsats förberedde vi vår uppsats väl genom att vi bestämde tydliga rutiner för uppsatsens genomförande och informationsinsamling för vi båda skulle inneha samma tänkesätt gällande arbetets genomförande.

Enligt Eriksson & Wiedersheim-Paul (2006) är reliabilitet ett mätinstrument, vilket ska ge tillförlitliga och stabila utfall. Om vår undersökning skulle genomföras på samma sätt, men vid ett senare tillfälle skulle undersökningen resultatmässigt med hög säkerhet bli densamma. Detta förutsätter dock att rätt siffror hämtas från årsredovisningarna och all data som insamlades via årsredovisningarna granskas noggrant för att undvika felaktigheter. Därmed bidrar undersökningens kvantitativa metod till en ökad reliabilitet.

Genom en hög reliabilitet ökar förutsättningarna för en hög validitet (Eliasson, 2006). Enligt Eriksson & Wiedersheim-Paul (2006) uttrycks validitet som ett slag av mätinstrument och dess förmåga att mäta det avsedda i undersökningen. Eftersom våra värden inte varierar slumpmässigt ses dessa som sanna enligt Eliasson (2006) som menar att det är tanken med mätningar. Då vi utifrån våra frågeställningar valt ut vilka värden som vi ska mäta ser vi validiteten som hög, eftersom en hög validitet enligt Holme & Solvang (1997) beror på om det som mäts är utrett i frågeställningen.

Vid reflekterande kring övriga källor utöver årsredovisningar anser vi att resterande källor kan ifrågasättas. Detta eftersom vi lagt ner mycket tid på informationssökande, men inte kan avgöra till fullo om de källor vi funnit och valt att använda i vår studie är de absolut lämpligaste. Vi har dock i samband med bearbetning av materialet noggrant övervägt vilka källor som är av primär betydelse för oss.

3. Teoretisk referensram

Kapitlet presenterar uppsatsens teoretiska referensram och ger läsaren en inblick i goodwillens innebörd, lite historia och konjunkturförändringar. I tidigare forskning presenteras undersökningar som kommer vara av betydelse för uppsatsens kommande kapitel.

3.1 Goodwillens historia och utveckling

I slutet av 1980-talet saknade den svenska redovisningen av goodwill direkta lagar och goodwillredovisningen karaktäriserades av hänvisning till flera olika regelverk. Exempelvis följde vissa företag den svenska bokföringslagen där företagen redovisade goodwill som en tillgång och skrev av den under tio år som längst. Andra företag skrev av sin goodwill utifrån amerikanska regler med en avskrivningstid, vilken totalt kunde stäcka sig upp till fyrtio år. Utöver dessa alternativ fanns även företag som tillämpade brittiska regler, vilka innebar en avskrivning av goodwill mot eget kapital direkt vid goodwillens uppkomst. Utöver dessa fanns även företag som skrev av sin goodwill progressivt och andra företag som valde att inte alls skriva av den (Nilsson, 1998).

Immateriella tillgångar, som goodwill klassas som, har under de senaste decennierna omdebatterats starkt av exempelvis företag och redovisningspraktiker. En orsak för debatterandet kring immateriella tillgångar är att det i praktiken är svårt att bedöma dessa tillgångars värde i praktiken. Detta eftersom det är svårt att vara objektiv i dessa bedömningar. Under 1900-talets senare del uppstod problemet att finansanalytiker och redovisare var väldigt försiktiga i sin redovisning, i samband med värdering av immateriella tillgångar utifrån objektiva bedömningar. Tidigare inkluderades inte immateriella tillgångar i balansräkningen på en gång, utan kunde kostnadsföras direkt (Marton et al., 2010).

Sedan 2000-talet har redovisningens utveckling resulterat i att immateriella tillgångar till allt större del redovisas i balansräkningen. Redovisningen för särskilda immateriella tillgångar vid företagsförvärv har utvecklats genom införandet av IFRS 3 år 2005. Nedan kommer de internationella standarder som är relevanta för uppsatsen, IFRS 3 Rörelseförvärv, IAS 38 Immateriella tillgångar och IAS 36 Nedskrivningar att beskrivas mer utförligt.

3.2 Internationella redovisningsstandarder

I ett försök att harmonisera och kvalitetsförbättra redovisningen i de europeiska länderna bildades år 2002 den internationella organisationen IASB. IASB har påverkats av FASB, Financial Accounting Standards Board, som är en motsvarande amerikansk organisation. Enligt EU direktiv ska alla börsnoterade företag i EUs medlemsländer följa IASBs standarder från och med år 2005. De onoterade företagen som inte följer IFRS tillämpar fortfarande avskrivning på goodwill enligt ÅRL, men har även valmöjligheten att frivilligt tillämpa IFRS regelverk. För de onoterade företagen som inte väljer att tillämpa IFRS, ska avskrivning ske över tillgångens nyttjandeperiod som anses vara högst fem år enligt ÅRL (4 kap. 4§), men kan avskrivas på längre tid om behov finns.

3.2.1 IFRS 3 Rörelseförvärv

IFRS, International Financial Reporting Standards, är den nyare beteckningen på de standarder som IASB upprättar. Tidigare hette standarderna IAS, International Accounting Standards, vars beteckning fortfarande används.

IFRS 3 Rörelseförvärv, är den standard som företagen ska följa när de förvärvar nya företag. Standarden publicerades år 2004 och kom att bli obligatorisk för börsnoterade företag i IASBs medlemsländer att följa från år 2005. Rörelseförvärv innebär att ett företag köper aktier i ett annat företag. Om det förvärvande företaget efter uppköpet innehar mer än hälften av rösterna för samtliga aktier i det köpta bolaget bildas en koncern enligt Årsredovisningslagen (ÅRL 1 kap. 4§ p.1).

Syftet med IFRS 3 är att förbättra relevansen, tillförlitligheten och jämförbarheten avseende den information om rörelseförvärv som företagen ska delge i sina finansiella rapporter (IFRS 3 p.1). Standarden tillämpas då definitionen för rörelseförvärv uppfylls, vilket exempelvis kan vara genom en transaktion eller annan händelse (IFRS 3 p. 2).

Vid rörelseförvärv ska det förvärvande företaget upprätta en förvärvsanalys. Detta görs genom att tillämpa förvärvsmetoden. Metoden innebär att köpeskillingen ska fördelas på de tillgångar och skulder som ingår i det förvärvade bolaget.

Enligt IFRS 3 är tillvägagångssättet för förvärvsmetoden följande:

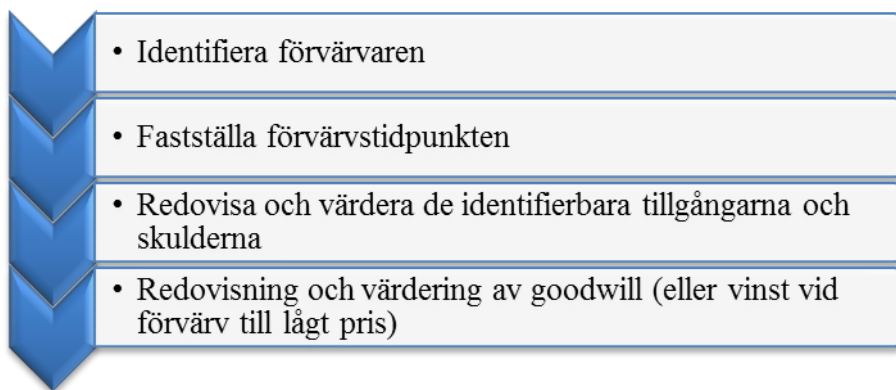

Bild 3. Förvärvsmetoden.

I förvärvsanalysen ska alla tillgångar och skulder som det köpta företaget innehar identifieras till verkligt värde (IFRS 3 p.18). I samband med förvärvet uppstår ofta ett övervärde mellan dessa tillgångar och skuldernas verkliga värde och till de värden som det köpta företaget har redovisat i sin balansräkning. I koncernens redovisning ska sedan dessa identifierade övervärden redovisas för respektive tillgång och skuld. Trots detta kan en viss del av övervärdet kvarstå som inte har gått att identifierats till någon specifik tillgång eller skuld, detta övervärde ska då redovisas i koncernens balansräkning som goodwill under immateriella tillgångar. På detta sätt blir goodwill den post som är mellanskillnad mellan köpeskillingen och de tillgångar och skulder som är identifierade och redovisade till verkligt värde. Som ett led i införandet av IFRS 3 ska företagen undvika att redovisa en alltför hög goodwillpost i samband med företagsförvärv utan istället försöka identifiera tillgångarna så långt det är möjligt (IFRS 3).

3.2.2 IAS 38 Immateriella tillgångar

Syftet med IAS 38 är att påvisa hur immateriella tillgångar ska behandlas i redovisningen eftersom de inte omfattas av andra standarder. Immateriella tillgångar skiljer sig därmed från andra tillgångar vilket följs av att de måste uppfylla vissa kriterier och att det även krävs en del upplysningar för beräkning av redovisade värden (IAS 38 p. 1).

I standarden framgår på vilket sätt som identifiering, värdering och redovisning av immateriella tillgångar ska ske. En viktig aspekt för den immateriella tillgångens definition är att denna ska vara identifierbar. Standarden kräver att en immateriell tillgång ska vara identifierbar för att det ska vara möjligt att skilja tillgången från goodwill (IAS 38 p. 11-12, 18).

Standarden definierar immateriella tillgångar som identifierbara icke-monetära tillgångar utan fysisk form. För att en resurs ska kunna betraktas som en tillgång ska resursen både kontrolleras av företaget, ha uppkommit till följd av en inträffad händelse samt att det ska finnas förväntningar på att resursen i framtiden ska generera ekonomiska fördelar (IAS 38 p. 10). Enligt IAS 38 är en tillgång identifierbar då tillgången är avskiljbar eller när den uppkommer ur juridiska eller avtalsenliga rättigheter (IAS 38 p. 12).

Standarden tar även upp kriterier för om tillgångarna ska tas upp i företagets balansräkning och om dessa tillgångar skall värderas med anskaffningsvärdemetoden eller den alternativa omvärderingsmetoden (IAS 38 p. 72).

3.2.3 IAS 36 Nedskrivningar

IAS 36 har tre huvudsakliga frågor för nedskrivningar. En fråga berör tidpunkten för nedskrivningsprövning, samt vilka indikationer som finns för nedskrivningar. Nästa fråga berör hur mycket en tillgång ska nedskrivas efter att ett nedskrivningsbehov uppstått. Den tredje frågan är hur redovisningen av den nedskrivna tillgången ska göras, vilket sätt den ska redovisas på och vilka effekter nedskrivningen kommer innebära (IAS 36).

Då standarden uppdaterades följdes detta av ett krav på väsentligt utökade upplysningar. Dessa kom att innebära att de som använder redovisningen ska kunna bedöma om de nedskrivningar som företag gjort varit nödvändiga (IAS 36 p.135). Vid de årliga nedskrivningsprövningarna ska därför de väsentliga antaganden och de bedömningar som har gjorts redovisas i en not i företagets årsredovisning (IAS 36 p.130).

IAS 36 beskriver vilka metoder som finns för företag att säkerställa att det redovisade värdet inte är högre än återvinningsvärdet². Då det redovisade värdet är högre än återvinningsvärdet ska tillgången nedskrivas (IAS 36 p.1). Återvinningsvärdet är tillgångens värde som företaget kan få ut i form av ett inbetalningsöverskott genom en försäljning eller genom att tillgången används i företag och därmed genererar framtida kassaflöde (IAS 36 p. 19). Genom en försäljning kan företaget tjäna mer på att sälja tillgången än om företaget hade behållit tillgången. Om däremot tillgången genererar framtida positiva kassaflöden lönar det sig att behålla tillgången och tillgångens värde kallas då nyttjandevärde (IAS 36 p. 30).

² Återvinningsvärdet = Högsta värdet av verkligt värde minus försäljningskostnader och nyttjandevärdet.

Det mest vanliga värdet som används vid nedskrivningsprövning är nyttjandevärdet. För att beräkna nyttjandevärdet måste företagsledningen göra bedömningar, i form av framtida kassaflöden som ska nuvärdesberäknas (diskonteras) med hjälp av en diskonteringsfaktor (IAS 36 p. 30-31). Diskonteringsfaktorn bör enligt IAS 36 baseras på marknads bedömning. Faktorn bör även innehålla en riskpremie och ska överstiga den riskfria räntan. En hög diskonteringsfaktor gör att tillgången i samband med diskonteringen får ett lägre värde. Under det motsatta förhållandet att diskonteringsfaktorn är låg, blir därmed tillgångens värde högre. Då företag undersöker indikationer för värdenedgångar finns både externa och interna indikationer att ta hänsyn till och dessa indikationer återfinns i IAS 36 (p. 12).

Efter förvärvstidpunkten ska goodwill som uppstått i samband med förvärvet fördelas på de kassagenererande enheter som kommer bli gynnade av synergier vilka uppstått vid förvärvet (IAS 36 p.80). Goodwill som förvärvats i samband med ett rörelseförvärv skall nedskrivningsprövas årligen från och med förvärvstidpunkten. Nedskrivningsprövning kan även ske oftare om det finns indikation på värdeminskning. Nedskrivningarna som görs ska prövas på varje kassagenererande enhet och en faktor som spelar in är ledningens sätt att fatta beslut för tillgångars användning och avveckling (IAS 36 p. 80). Även tillväxttakt för kassaflödesprognoser ska bedömas och om nedskrivning väl har skett får den inte återföras i redovisningen igen (IAS 36 p. 9).

3.3 Redovisningens kvalitativa egenskaper

3.3.1 Effekter av ett principbaserat regelverk

För de börsnoterade svenska företagen innebär införandet av IFRS en övergång från regelbaserad till principbaserad redovisning. I och med övergången måste företagsledningen göra alltmer tolkningar och bedömningar i redovisningen för att tillämpa de nya standarderna. En kombination av svårigheten med att bestämma tillgångars verkliga värde och att dessa baseras på subjektiva bedömningar medför hög osäkerhet i redovisningen. Genom subjektiva bedömningar kan företagen redovisa på ett sådant sätt att de kan ta redovisningen till sin fördel. Då företag vill redovisa ett högt resultat undviker företagen nedskrivningar. För att bedöma om nedskrivningsbehov finns måste ledningen beräkna de olika faktorerna som ska användas vid nedskrivningsprövning. Därmed kan företag som följer samma standarder komma att redovisa olika beroende på respektive företags bedömningar.

År 1989 gav IASC, International Accounting Standards Committee ut en föreställningsram som innehåller begrepp och grundprinciper för hur redovisningen ska utformas. Efter att IASC år 2001 ersattes av IASB, tog IASB över ansvaret för föreställningsramen. Föreställningsramen tillämpas av en rad olika användare för att få hjälp för tolkning av reglerna på grund av de olika informationsbehov som finns (Föreställningsramen p. 9).

3.3.2 Föreställningsramen

IASBs föreställningsram behandlar begrepp och grundprinciper för utformning av finansiella rapporter. Syftet med föreställningsramen är att vägleda IASBs styrelse i samband med utformning av nya redovisningsstandarder och omarbetning av redovisningsstandarder. I IASBs föreställningsram (p. 1) nämns att finansiella rapporter upprättas och utformas för externa användare och i p. 5 anges att föreställningsramen behandlar kvalitativa egenskaper. De kvalitativa egenskaperna är avgörande för dess användbarhet av information som lämnas i

företagens finansiella rapporter. Detta för att informationen ska kunna tillämpas av intressenter och utgöra förutsättningar för redovisningens funktion.

De kvalitativa egenskaperna har formulerats med kvalitetskrav för redovisningens utformning och innefattas av egenskaperna begriplighet, relevans, tillförlitlighet och jämförbarhet. Tillförlitligheten delas i sin tur in i validitet och verifierbarhet (Föreställningsramen p. 24).

3.3.3 Begriplighet

Begreppet begriplighet innebär att den information som finns till hands för användarna ska vara lättbegriplig. För att informationen ska vara lättbegriplig krävs dock i vissa fall förkunskaper av användarna för att de ska kunna förstå den information som eftertraktas (Föreställningsramen p. 25).

3.3.4 Relevans

För att informationen som användarna använder ska vara relevant, krävs att information ska underlätta bedömningar och påverka användarnas beslut (Föreställningsramen p. 26). Relevant information möjliggör att användare bättre kan uppfylla uppsatta mål. Ett exempel på detta är när investerare vill göra prognoser över företags kommande kassaflöden, då informationen som anges kan bli användbar för beslut. Genom detta är det av betydelse att informationen som företagen anger är riktig (Föreställningsramen p. 27). Tidpunkten för när information presenteras har betydelse för att information ska finnas tillgänglig då den behövs. När information exempelvis tillhandahålls försent blir den betydelselös.

3.3.5 Tillförlitlighet

Tillförlitlighet handlar främst om redovisningens förmåga att avbilda den ekonomiska verkligheten i företag med avbildning av rätt aspekter på säkrast möjliga sätt. Detta för att undkomma att information inte vinklas och innehåller felaktigheter (Föreställningsramen p.31). Försiktighet ses i IASBs föreställningsram som ett kriterium för den kvalitativa egenskapen tillförlitlighet. Detta eftersträvas genom att undvika överskattning av intäkter och tillgångar och genom att även undvika underskattning av kostnader och skulder (Föreställningsramen p.32).

3.3.6 Jämförbarhet

Den kvalitativa egenskapen jämförbarhet avser jämförelser mellan företag eller jämförelser över tiden för ett enstaka företag. För att exempelvis investerare skall kunna jämföra företag emellan krävs att företagens redovisningsmåttn är jämförelsebara (Föreställningsramen p. 39). Egenskapens principiella innebörd lyder att likadana tillstånd och händelser ska redovisas på samma sätt för att just därmed öka jämförbarheten (Föreställningsramen p. 42).

Vid jämförelser av ett och samma företag över tiden uppstår problem vad gäller penningvärdets förändring. Här är det av betydelse att likadana händelser hanteras på samma sätt. Därmed är det viktigt att klargöra för användare att upplysa om de redovisningsprinciper som tillämpats (Föreställningsramen p. 40).

3.4 Konjunkturen

3.4.1 Konjunkturen år 2007

År 2007 kom den globala handeln att mattas av ordentligt efter tre tidigare år av högkonjunktur. En oroande faktor var oljepriset samt priset på andra råvaror som steg då detta resulterar i ökade produktionskostnader och utöver detta att även inflationstrycket ökar. Världshandelns tillväxt prognostiserades till att uppgå till cirka fem procent under både år 2007 och år 2008 och under 2009 uppgå till ungefär sex procent (Svenskt näringsliv, 2007).

Enligt Svenskt Näringsliv (2007) rådde det en stor osäkerhet kring den fortsatta världskonjunkturen då den globala handeln och ekonomiska tillväxten hade försvagats. Den svenska BNP-tillväxten prognostiserades till 2,1 procent för år 2008 med en inbromsning i den globala världshandeln som förväntades resultera i en lägre tillväxttakt. Tidigare, år 2007 var BNP-tillväxten 2,7 % och år 2006 hade Sverige en BNP-tillväxt på 4 %. Inbromsningen antogs leda till en minskad tillväxttakt gällande export, vilket förklarar den förväntade sänkningen i BNP Svenskt Näringsliv (2007).

I Sverige var dock större delen av företagen optimistiska och flera branscher uppgav konjunkturen som god och att konjunkturen skulle fortsätta förbättras fram till år 2009 enligt Svenskt Näringsliv (2007).

3.4.2 Konjunkturen år 2008

År 2008 inleddes en djup lågkonjunktur som kom att drabba hela världsekonomin. En starkt bidragande orsak till lågkonjunkturen var den amerikanska investmentbanken, Lehman Brothers konkurs. Lågkonjunkturen blev alltmer tydlig sommaren år 2008 och lågkonjunkturen kom under hösten att bli allt djupare, vilket resulterade i kraftiga kreditåttstramningar som påverkade både konsumenter och producenter negativt enligt Svenskt Näringsliv (2008). Investeringar och sysselsättningar antogs krympa kraftigt under år 2009 för att sedan resultera i en vändning för BNP tillväxten, dock med en svag arbetsmarknad. Under år 2008 föll den svenska börsen kraftigt vilket skapade oro och resulterade i att många investerare undvek aktiemarknaden för att istället söka sig till andra och säkrare placeringar.

Många företag tvingades varsla många arbetare som åtgärdsmetoder för att försöka klara sig under finanskrisen. En negativ syn fanns representerad i de flesta branscherna, där teknik- och industribranschen var de mest drabbade (Svenskt Näringsliv, 2008).

3.4.3 Konjunkturen år 2009

År 2009 anade Svenskt Näringsliv (2009) att det skulle komma att ske en återhämtning av den globala konjunkturen. Detta eftersom de finansiella marknaderna såg alltmer gynnsamma ut. Enligt Svenskt Näringsliv (2009) passerades lågkonjunktursbotten under sommaren år 2009 och prognoser för kommande år visade ekonomiska förbättringar. Ekonomierna världen över var på återhämtningsväg och finanskrisen år 2008 kunde fastställas vara den värsta krisen sedan 1930-talet.

3.4.4 Konjunkturen år 2010

Efter finanskrisen har den svenska ekonomin växt i snabb takt. I och med finanskrisen blev det enligt Svenskt Näringsliv (2010) alltmer uppenbart att Sverige och övriga EU-länder skulle komma att behöva genomföra olika reformer för tillväxt och arbetsmarknad. Industri var den bransch som blev mest påverkad av konjunkturedgången åren 2008 och 2009. För dessa företag ökade optimismen inför framtiden under år 2010, vilket har resulterat i ökade investeringar inom industribranschen och i de större företagen. BNP-tillväxten prognostiserades till 5 % i och med en fortsatt konjunkturuppgång. Sett till sysselsättningen var svenska företag positiva och enligt Svenskt Näringsliv (2010) kommer sysselsättningsuppgången ske under den fortsatta återhämtningsfasen.

3.5 Tidigare forskning om goodwill

Att alla svenska börsnoterade företag numera är ålagda att följa IASBs standarder har lett till ett annorlunda och mer krävande sätt för företagen att redovisa. Det har inneburit ökade krav på de bedömningar som måste göras i samband med de årliga nedskrivningsprövningarna avseende goodwill samt ökade upplysningskrav. Många diskussioner förs om den låga andel goodwillnedskrivningar som företagen gör i förhållande till deras goodwillpost verkliga avspeglar marknadens förändringar. Li & Sloan (2010) anser att de tidigare reglerna med av- och nedskrivning av goodwill bättre speglade det ekonomiska värdet på goodwillposten. Tidigare studier har också diskuterat goodwillpostens förhållande till övriga poster i företagets rapporter och dess betydelse.

Att goodwill är en post som är viktig för investerare i företagsvärderingar framkom i en studie som Godfrey & Koh (2001) har gjort på australienska storföretag. Det visade sig att just goodwillposten i jämförelse med övriga materiella- och immateriella tillgångar är bland den viktigaste tillgång som investerare fokuserar på vid värdering av företag (Godfrey & Koh, 2001). Studien utfördes visserligen innan AIFRS, Australian International Financial Reporting Standards (motsvarande IFRS), infördes i Australien år 2005, men resultatet visar att goodwill har varit en viktig post även innan de nya reglerna infördes.

Hayn & Hughes (2006) har studerat effekterna av övergången från avskrivning till nedskrivning av goodwill. Syftet med studien var att fastställa om investerare och revisorer kunde bedöma värdet av goodwill och eventuella nedskrivningsbehov genom de finansiella upplysningarna som företagen ska redovisa vid företagsförvärv. Studien visade att efter införandet av den nya standarden avseende nedskrivning av goodwill har kvalitén inte förbättrats avseende dessa upplysningar. Det har däremot resulterat i ett större ansvar för företagsledningen att värdera goodwill till verkligt värde och även för revisorer att pröva rimligheten av de nedskrivningsbehov som ledningen beslutar. I studien framkom också att det ofta finns en fördröjning på tre till fyra år från det att företagen har redovisat sämre ekonomiska resultat tills dess att nedskrivning av goodwill sker. Detta antas bero på ledningens incitament att uppfylla de finansiella mål som ställs (Hayn & Hughes, 2006).

Goodwill i förhållande till eget kapital har alltmer ifrågasatts de senaste åren då denna relation har ökat kraftigt för en del företag (Isskander, 2010; Zaudy, 2009). Gauffin & Thörnstens (2010) studie visar att Stockholmsbörsens företag hade nästan 30 % goodwill i förhållande till företagens egna kapital år 2008. Vid nedskrivning belastas resultatet med en kostnad parallellt med att goodwillposten minskar. Eftersom förhållandevis låga nedskrivningar görs förändras därför de höga goodwillposterna endast marginellt. En nedskrivning påverkar årets resultat och resultatet överförs därefter till balansräkningens eget kapital. Om nedskrivning har gjorts

kommer det egna kapitalet att påverkas negativt som i sin tur leder till att det utdelningsbara kapitalet till aktieägarna minskar. Det innebär att företag med hög goodwill blir känsligare för nedskrivning eftersom nedskrivning är oundvikligt i längden. För om inga nedskrivningar görs kommer balansräkningarna att domineras av goodwill på sikt. Tänkbara orsaker till minskade nedskrivningar under år 2008 är att företagen vill försvara sitt egna kapital i den osäkra framtid som rådde och att nedskrivningar anses vara negativa för företagen enligt aktiemarknadens syn (Gauffin & Thörnsten, 2010). Churyk (2005) anser att goodwillnedskrivningar sker i två situationer. Det är då aktiekursen har minskat sedan förvärvstillfället samt vid de tillfällen då bokfört eget kapital överstiger marknadens värde på eget kapital.

I Van de Poel, Majjor och Vanstraelens (2009) studie där börsnoterade företag i femton EU-länder har undersökts för åren 2005 och 2006 visar att företagen är mer benägna att göra nedskrivning av goodwill när de ändå redovisar ett lågt resultat, detta för att sänka resultatet ytterligare. Detta kallas för "big bath", vilket kan uppstå vid exempelvis byte av vd eller omstrukturering i företaget. Studien visade också att om företagen visade ett oväntat högt resultat sågs också ökade nedskrivningar av goodwill för att utjämna resultatet (Van de Poel et al., 2009). Även Andersson & Anderssons (2010) studie där svenska börsföretags nedskrivningar följdes mellan åren 2007-2009 visar att de företag som skrev ner åren 2008 och 2009 hade en större andel negativa resultat. Detta styrks även av Godfrey & Kohs (2009) studie där de har upptäckt samband mellan företags avkastning och goodwillposter som innebär att företag som förväntas klara sig bra ekonomiskt har mindre anledning att göra nedskrivningar av goodwill.

Li & Sloan (2010) har studerat effekterna av införandet av den nya redovisningsstandarden för nedskrivningsprövning av goodwill. Studien visar att de nya reglerna har lett till högre goodwillposter i balansräkningarna och mindre nedskrivningar liksom tidigare studier visar (Castasús et al., 2011; Hamberg, Paananen & Novak, 2009). Studien visar också en tendens att nedskrivning av goodwill tenderar att vara högst när rörelsemarginalen är låg. Studiens resultat visar att företag med låga resultat och höga goodwillposter kommer att leda till framtida nedskrivningar av goodwill samt lägre aktiekurser, vilket inte investerare verkar förutse i den omfattning som de höga goodwillposterna trots allt ger indikation på (Li & Sloan, 2010). Li & Sloans (2010) studie visar också att de nya nedskrivningsreglerna av goodwill utnyttjas av företagsledningen eftersom de medvetet fördröjer nedskrivningar som därför leder till tillfälligt övervärderade resultat och aktiekurser.

I en studie som Carlin & Finch (2009) har gjort har de undersökt företags val av diskonteringsränta inför nedskrivningsprövningen och har i samband med undersökningen utvecklat en modell för att klassificera företagens känslighet för nedskrivning. Denna modell kommer att tillämpas i empirin som innebär att företagen klassas in i olika kategorier genom att goodwillposten ställs i relation till redovisat resultat före skatt. Carlin & Finch (2009) har graderat kategorierna och företag som uppnår en relation högre än ett av detta mått innehar en högre känslighet för nedskrivning. Medan de företag som uppnår en relation mellan noll och ett anses ha en låg känslighet mot nedskrivningar. Och de företag som har en relation lägre än noll innebär att de är olönsamma eftersom de redovisar negativa resultat. De eventuella nedskrivningar som dessa företag gör kommer endast att ytterligare försämra förlusten (Carlin & Finch, 2009).

Hamberg, Paananen & Novak (2009) har även i sin studie sett tecken på höga goodwillposter i företags balansräkningar efter införandet av IFRS 3. De har undersökt svenska börsnoterade företag mellan åren 2001 till 2007 som visar tecken på att företag är motvilliga till att nedskryva goodwill. Studien visar att nedskrivningar efter införandet av IFRS är avsevärt lägre än innan införandet då både av- och nedskrivning var tillåtet. En annan effekt av IFRS som framkom i studien är att de företag som innehar betydande goodwill även har redovisat betydligt högre resultat. Det har lett till att investerare har sett dessa företag som attraktiva investeringar tack vare deras ökning av resultaten som dock beror på effekten av de avskaffade goodwillavskrivningarna (Hamberg, et al., 2009).

Vid övergången till de nya reglerna avseende nedskrivning av goodwill har Jordan & Clark (2004) studerat hur amerikanska företag har hanterat nedskrivning av goodwill innan och efter införandet som gjordes år 2002 i USA. Studien visar att big bath förekom vid övergången till de nya reglerna. Studien visar också att de företag som nedskrivit goodwill hade en lägre relation mellan goodwill och totala tillgångar redan innan nedskrivning i jämförelse med de företag som inte nedskrev goodwill (Jordan & Clark, 2004).

4. Empiri

Kapitlet presenterar studiens insamlade datamaterial som utgör uppsatsens empiriska del. Inledningsvis presenteras en överblick för alla företag för att sedan presentera information branschvis. Det insamlade materialet redogörs i de olika förhållandena utifrån uppsatsens frågeställningar.

I undersökningen deltar följande 42 företag på Stockholmsbörsens Large Cap-lista. Företagen är fördelade på de nio branscher som representeras på Stockholmsbörsen.

DAGLIGVAROR	INDUSTRI	IT
Axfood	Alfa Laval	Ericsson
Hakon Invest	ASSA ABLOY	Tieto
Oriflame	Atlas Copco	MATERIAL
Swedish Match	Hexagon	Boliden
ENERGI	NCC	SCA
Alliance Oil	Peab	Stora Enso R
FINANS	SAAB	SÄLLANKÖP
Kinnevik	Sandvik	Electrolux
Latour	SCANIA	Husqvarna
Lundbergs	Seco Tools	MTG
Nordea Bank	Securitas	TELEKOM
Ratos	Skanska	Millicom Int.Cellular
SEB	SKF	Tele2
Swedbank	SSAB	TeliaSonera
Svenska Handelsbanken	Trelleborg	
HÄLSOVÅRD	Volvo	
Astra Zenica		
Meda		

Tabell 1. De undersökta företagen inom respektive bransch.

4.1 Nedskrivning av goodwill

I detta avsnitt presenteras diagram som visar hur nedskrivningarna ser ut för åren 2007-2010 och i avsnitt 4.1.1 presenteras nedskrivningarna branschvis. De tre första diagrammen visar information om företagens totala andel redovisade goodwill, antal företag som gjort nedskrivningar samt nedskrivningsbeloppen för respektive år.

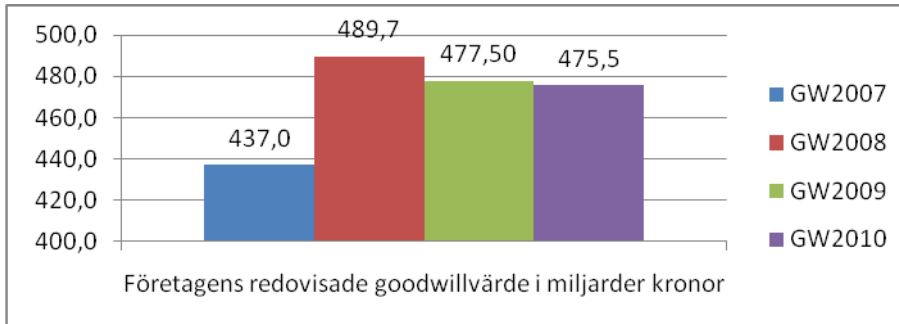

Diagram 1. Företagens redovisade goodwillvärde i miljarder kronor.

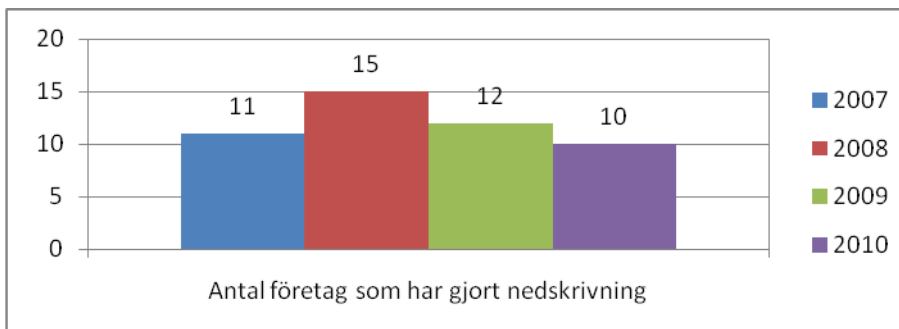

Diagram 2. Antal företag som har gjort nedskrivning.

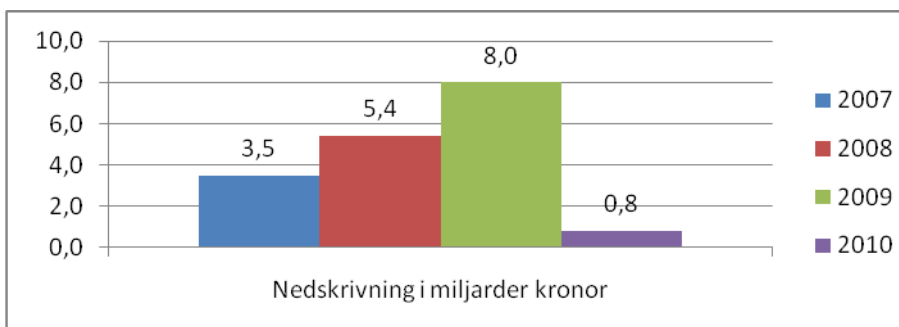

Diagram 3. Företagens nedskrivning i miljarder kronor.

Goodwill har i Large cap-företagen ökat med 12 procent från år 2007 till 2008. I förhållande till år 2009 har goodwillposten minskat något (2,5 procent) och har minskat ytterst marginellt (0,4 procent) till år 2010. Antal företag som har gjort nedskrivningar ökade år 2008, medan övriga år är siffran relativt konstant. Det totala nedskrivningsbeloppet har mer än fördubblats från år 2007 till 2009 medan nedskrivningar minskat markant för år 2010. Både för år 2008 och 2009 utmärker sig två företag med höga nedskrivningsbelopp. För år 2008 utgjorde ett av dessa företag nästan 50 procent av totala nedskrivningsbeloppet medan det andra företaget står för drygt 40 procent av totala nedskrivningsbeloppet år 2009.

För att få inblick i hur stor procentuell andel nedskrivningsbeloppet är som har gjorts i relation till total goodwill visas tabell 2.

2007	2008	2009	2010
0,8%	1,1%	1,7%	0,2%

Tabell 2. Nedskrivning i relation till total goodwill.

Eftersom nedskrivning i relation till total goodwill ökar från år 2007 till 2009 följer det samma trend som diagram 3, att nedskrivningarna ökar från 2007 till 2009 för att sedan minska år 2010. Skillnaden för total goodwill för åren 2008 och 2009 (diagram 1) och skillnaden i nedskrivningsbelopp (diagram 3) resulterar i 0,6 procentenheter skillnad i relationen nedskrivning till total goodwill mellan år 2008 och 2009.

4.1.1 Branschernas nedskrivning av goodwill

För att komplettera diagrammen och förtydliga resultaten presenteras i vissa fall även tabeller som visar de exakta procenttalen. Följande diagram presenterar nedskrivningar inom respektive bransch.

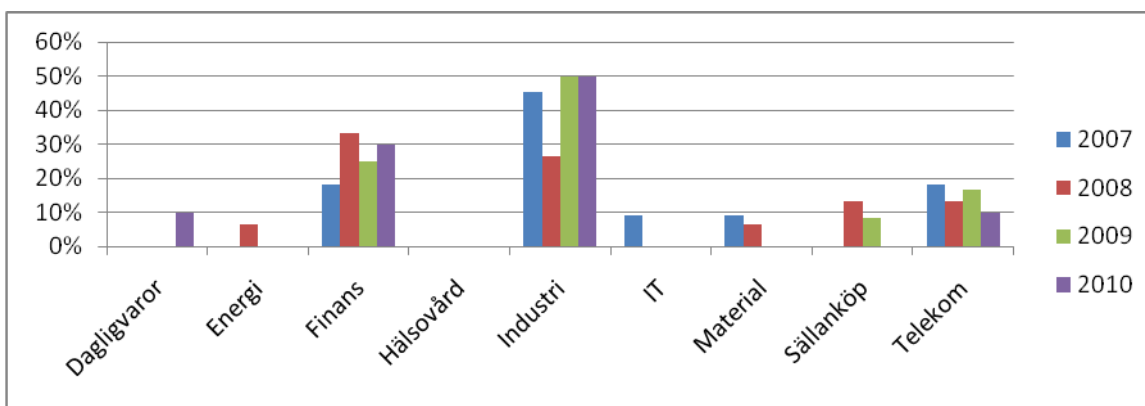

Diagram 4. Andel företag som nedskrivit goodwill inom respektive bransch.

År	Dagligvaror	Energi	Finans	Hälsovård	Industri	IT	Material	Sällanköp	Telekom	Totalt
2007	0%	0%	18%	0%	45%	9%	9%	0%	18%	100%
2008	0%	7%	33%	0%	27%	0%	7%	13%	13%	100%
2009	0%	0%	25%	0%	50%	0%	0%	8%	17%	100%
2010	10%	0%	30%	0%	50%	0%	0%	0%	10%	100%

Tabell 3. Andel företag som nedskrivit goodwill inom respektive bransch i procent.

Diagram 4 har sammanställts genom att antal företag som har nedskrivit inom respektive bransch har ställts i relation till totalt antal företag som nedskrivit. Kolumnen Totalt i tabell 3 blir då 100 procent för respektive år och blir därmed inget jämförelsetal för just denna analys. Industri är den bransch som har flest företag presenterade i undersökningen och därför är det dessa företag som har gjort övervägande flest nedskrivningar, förutom år 2008 då fler finansföretag har nedskrivit. Av företagen är hälsovård den bransch som inte har gjort några nedskrivningar alls för de undersökta åren.

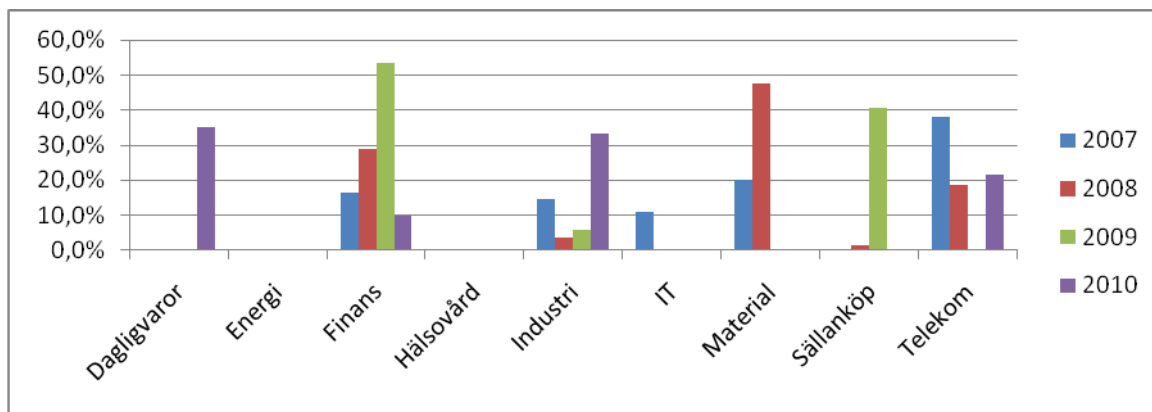

Diagram 5. Andel av totalt nedskrivningsbelopp inom respektive bransch.

År	Dagligvaror	Energi	Finans	Hälsovård	Industri	IT	Material	Sällanköp	Telekom	Totalt
2007	0%	0%	16%	0%	15%	11%	20%	0%	38%	100%
2008	0%	0%	29%	0%	35%	0%	48%	2%	19%	100%
2009	0%	0%	54%	0%	6%	0%	0%	41%	0%	100%
2010	35%	0%	10%	0%	34%	0%	0%	0%	22%	100%

Tabell 4. Andel av totalt nedskrivningsbelopp inom respektive bransch i procent.

Diagram 5 har sammanställts genom att nedskrivningsbeloppen för respektive bransch har satts i relation till totala nedskrivningsbeloppet för alla branscher. Kolumnen Totalt i tabell 4 blir liksom i tabell 3 inget tal att jämföra i denna analys heller. Det är stor spridning av nedskrivningarna inom branscherna och åren. År 2007 är det telekombranschen som har störst andel nedskrivningar, år 2008 är det material, år 2009 är det finans och för år 2010 är det dagligvaror som dominerar nedskrivningarna tätt följd av industribranschen.

De diagram och tabeller som visas härnäst kommer presenteras i medianvärden. Att välja medianvärde innebär att värdena blir opåverkade av de extremt låga respektive höga värden som finns i undersökningsmaterialet. Till skillnad mot om medelvärdet skulle användas, där summering sker av alla tal som sedan divideras med antalet undersökta tal, skulle resultaten komma att påverkas av de extrema värdena. (Field, 2009 –Discovering Statistics using SPSS).

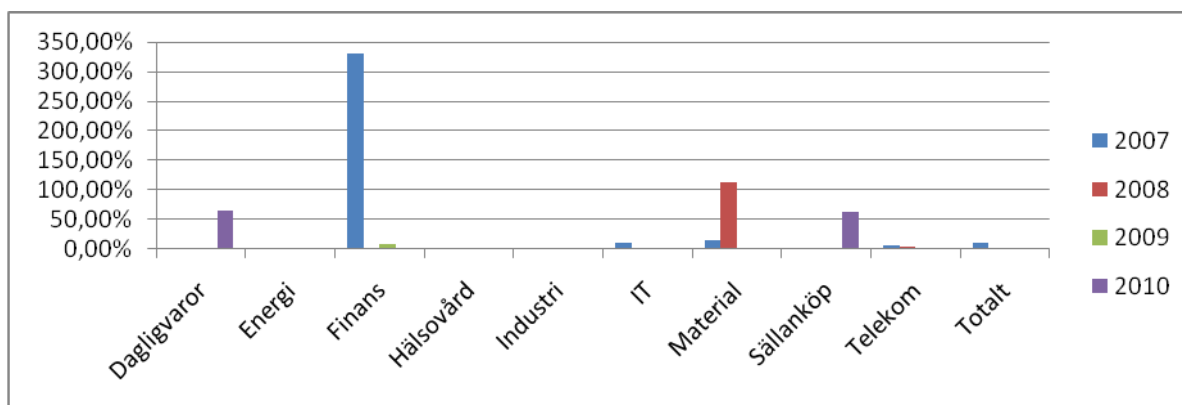

Diagram 6. Nedskrivning goodwill i relation till total goodwill inom respektive bransch.

År	Dagligvaror	Energi	Finans	Hälsovård	Industri	IT	Material	Sällanköp	Telekom	Totalt
2007	0%	0%	331%	0%	0,6%	9,6%	14,7%	0%	5,2%	9,6%
2008	0%	1,9%	0,5%	0%	1,5%	0%	114%	0%	4,6%	1,9%
2009	0%	0%	7,8%	0%	0,4%	0%	0%	0,5%	0%	0,5%
2010	66%	0%	0,3%	0%	1,3%	0%	0%	62%	0,2%	1,3%

Tabell 5. Nedskrivning goodwill i relation till total goodwill inom respektive bransch i procent.

Under diagram 6, utmärker sig finans som påverkats av en stor nedskrivning i relation till företagets totala goodwill som ett enda företag har gjort år 2007. Medianvärdet blev högt eftersom det totalt är två företag inom finans som nedskrivit år 2007 varav det andra företaget endast har gjort en marginell nedskrivning i relation till sin totala goodwillpost. Energi- och industribranschens låga nedskrivningar i relation till total goodwill avspeglar sig i diagrammet. Energi har endast gjort nedskrivning år 2008 medan industri har nedskrivit alla åren men som inte har resulterat i någon stor effekt på branschens totala goodwill. Hälsovård är som nämnts tidigare den bransch som inte gjort någon nedskrivning alls under 2007-2010.

Ur tabell 5 framstår att nedskrivningar i relation till total goodwill inom branscherna år 2007 var 9,6 procent, för att sedan successivt sjunka efterkommande år till att hamna på relationen 1,3 procent år 2010.

4.2 Goodwill i relation till eget kapital

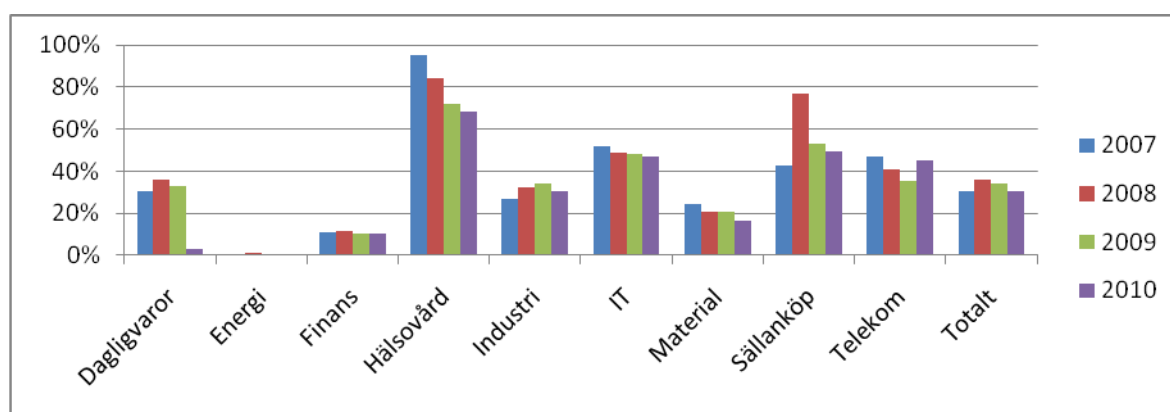

Diagram 7. Goodwill i relation till eget kapital.

År	Dagligvaror	Energi	Finans	Hälsovård	Industri	IT	Material	Sällanköp	Telekom	Totalt
2007	30%	0,4%	11%	95%	27%	52%	25%	42%	47%	30%
2008	36%	1%	12%	84%	32%	49%	20%	77%	41%	36%
2009	33%	1%	10%	72%	34%	48%	20%	53%	35%	34%
2010	3%	1%	11%	69%	31%	47%	16%	49%	45%	31%

Tabell 6. Goodwill i relation till eget kapital i procent.

I tabell 6 visas goodwill i relation till eget kapital i procent. Den största andelen goodwill i relation till eget kapital (GW/EK), representeras av företagen inom hälsovård för alla åren. I denna bransch ingår två företag varav det ena företaget år 2007 hade en relation GW/EK på 1,23 ggr. (123 %). Den lägsta relationen innehar energi som består av ett enda företag. Företagen inom branscherna har stor variation på GW/EK, lägsta värdet är 0,2 procent tillhörande finans medan högsta värdet är 156 procent som tillhör ett företag inom industri.

Relationen GW/EK ökade som mest från år 2007 till 2008, från 30 till 36 procent, för att sedan år 2010 minska till nästan samma nivå (31 procent) som för år 2007.

För att undersöka om det finns skillnader avseende nedskrivningar beroende på hur relationen GW/EK ser ut har diagram 8 gjorts för att dela upp företagen i två grupper. Grupperna består av företag som nedskrivit respektive företag som inte nedskrivit goodwill. För de företag som har nedskrivit goodwill har årets nedskrivning summerats med den totala goodwillpost som företagen redovisat i respektive års årsredovisning för att se hur relationen ser ut innan nedskrivning påverkar goodwillposten. Detta för att erhålla jämförbarhet mellan grupperna.

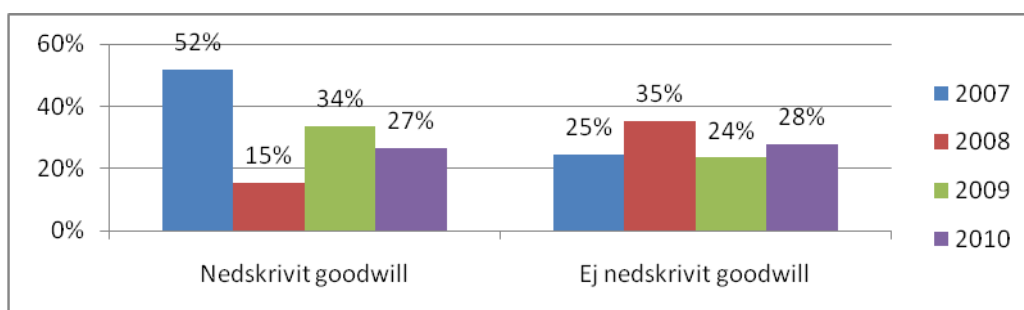

Diagram 8. Goodwill i relation till eget kapital fördelat på företag som nedskrivit respektive inte nedskrivit.

Störst skillnad i relation GW/EK för de som nedskrivit respektive inte nedskrivit är för år 2007. De företag som nedskrivit år 2007 har drygt dubbelt så hög andel GW/EK, 52 procent, mot de som inte nedskrivit (25 procent). För år 2008 är förhållandet tvärtom då de företag som nedskrivit har lägre andel GW/EK, 15 procent, mot de som inte nedskrivit (35 procent). År 2009 är relationen högst för gruppen som nedskrivit medan det för år 2010 är nästan samma för båda grupperna.

4.3 Goodwill i relation till totala tillgångar

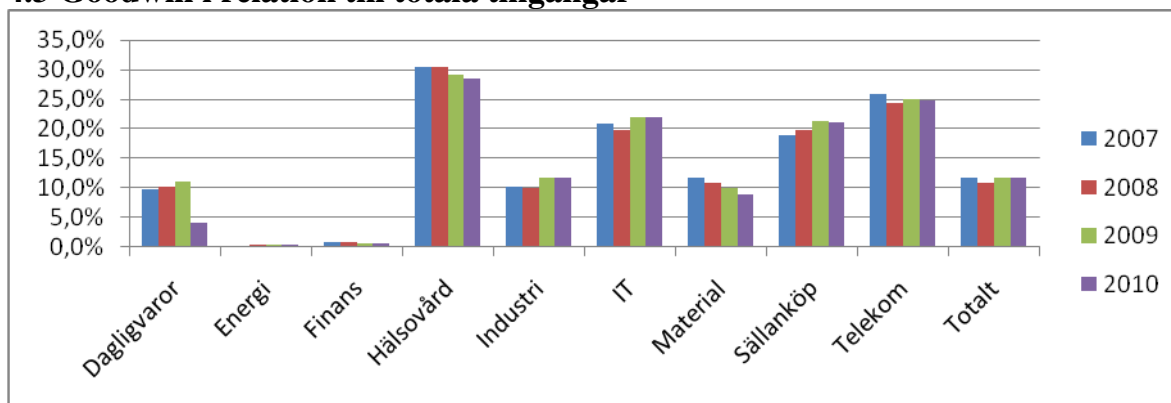

Diagram 9. Goodwill i relation till totala tillgångar.

År	Dagligvaror	Energi	Finans	Hälsovård	Industri	IT	Material	Sällanköp	Telekom	Totalt
2007	9,8%	0,2%	0,8%	30,5%	10,3%	20,9%	11,7%	19,0%	25,9%	11,7%
2008	10,1%	0,5%	0,8%	30,4%	10,0%	19,9%	10,9%	19,8%	24,3%	10,9%
2009	11,1%	0,4%	0,7%	29,1%	11,8%	21,9%	10,0%	21,4%	25,0%	11,8%
2010	4,1%	0,4%	0,6%	28,5%	11,7%	21,9%	8,8%	21,1%	24,8%	11,7%

Tabell 7. Goodwill i relation till totala tillgångar i procent.

Enligt kolumn ”Totalt” i tabell 7 är medianvärdet för goodwill i relation till totala tillgångar (GW/T) i stort sett på samma nivå för de undersökta åren. Branscherna hälsovård och telekom redovisar de högsta relationerna mellan 24 -30 procent medan lägst relation representeras av energi och finans mellan 0,2 – 0,8 procent. Finans har hög andel totala tillgångar men där immateriella tillgångar, inklusive goodwill, är en lägre andel av de totala tillgångarna. Båda företagen inom hälsovård har hög andel immateriella tillgångar som därmed påverkar de totala tillgångarna.

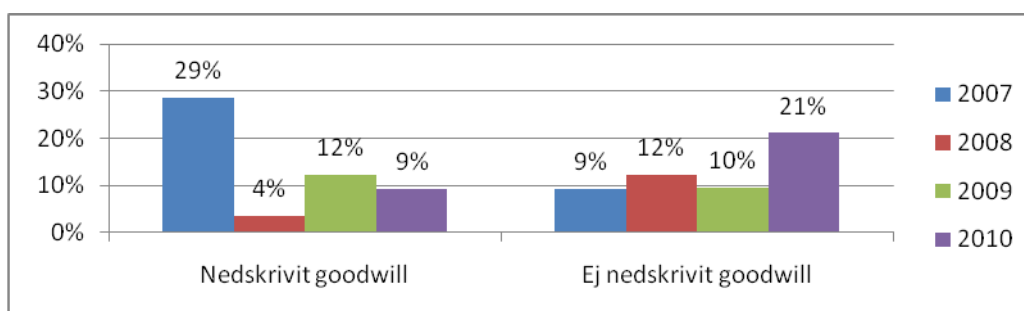

Diagram 10. Goodwill i relation till totala tillgångar fördelat på företag som nedskrivit respektive inte nedskrivit.

I diagram 10 redovisas en motsvarande jämförelse som gjordes i 4.2 för GW/EK. Diagrammet visar de två olika grupperna, de som nedskrivit respektive inte nedskrivit och deras relation GW/T. För de undersökta åren är det störst skillnad år 2007 mellan de som nedskrivit respektive inte nedskrivit. År 2008 minskade relationen GW/T för gruppen som skrev ner medan det för år 2009 var en förhållandevis likartad relation. Återigen för år 2010 skiljer sig grupperna åt men då är det gruppen som inte nedskrivit som har högre relation GW/T.

4.4 Goodwill i relation till resultat

Vid analys av goodwill i relation till resultat före skatt (GW/Res) har inte samma modell använts som till de två ovanstående relationerna. Istället har en modell använts som Carlin & Finch (2009) samt Andersson & Andersson (2010) har använt i sina studier för att jämföra goodwillpostens storlek i relation till resultat före skatt. Denna modell baseras på att företagen delas in i olika kategorier, från <0 till >5, beroende på vad deras GW/Res indikerar. Alla kategorier över 1 indikerar att företag har hög känslighet för nedskrivning av goodwill, vilket innebär att företag har en stor goodwillpost i relation till resultatet, där >5 utgör den högsta känsligheten. De företag som hamnar i kategorin 0-1 har en låg känslighet för nedskrivning och de företag som är i kategorin <0 visar att företagen har redovisat negativa resultat. Fyra diagram kommer visa andel företag inom respektive bransch och år.

GW/RES 2007	<0	0-1	1-2	2-3	3-4	4-5	>5
Dagligvaror	-	50%	50%	-	-	-	-
Energi	-	100%	-	-	-	-	-
Finans	-	75%	13%	-	-	13%	-
Hälsovård	-	-	50%	-	-	-	50%
Industri	-	63%	6%	-	13%	6%	13%
IT	50%	50%	-	-	-	-	-
Material	-	33%	-	33%	-	-	33%
Sällanköp	-	33%	67%	-	-	-	-
Telekom	-	67%	-	33%	-	-	-
Totalt	50%	56%	50%	33%	13%	9%	33%

Tabell 8. Goodwill i relation till företagens resultat före skatt 2007 fördelat på andel företag inom respektive kategori.

För år 2007 har övervägande andel av företagen hamnat i kategorin 0-1 vilket därmed innebär att de har en låg känslighet mot nedskrivning av goodwill i relation till resultatet. Fyra av de undersökta företagen är i kategorin >5 och har mycket hög känslighet för nedskrivning. Ett av dessa företag inom material har en relation där goodwillposten överstiger resultatet 24 gånger medan ett annat företag inom hälsovård redovisar en goodwillpost som är mer än nio gånger större än resultatet.

GW/RES 2008	<0	0-1	1-2	2-3	3-4	4-5	>5
Dagligvaror	-	25%	75%	-	-	-	-
Energi	-	100%	-	-	-	-	-
Finans	25%	38%	25%	-	13%	-	-
Hälsovård	-	-	50%	-	-	-	50%
Industri	13%	38%	25%	6%	-	6%	13%
IT	-	-	50%	-	-	50%	-
Material	33%	-	-	-	33%	33%	-
Sällanköp	-	-	-	33%	67%	-	-
Telekom	-	33%	-	-	33%	-	33%
Totalt	25%	38%	50%	20%	33%	33%	33%

Tabell 9. Goodwill i relation till företagens resultat före skatt 2008 fördelat på andel företag inom respektive kategori.

För år 2008 redovisar fler företag negativa resultat som syns i kategorin <0. Detta representeras av fem företag inom finans, industri och material. Parallellt med detta ökar företag sin känslighet för nedskrivning eftersom alltför många företag hamnar i kategorin över ett.

GW/RES 2009	<0	0-1	1-2	2-3	3-4	4-5	>5
Dagligvaror	-	50%	50%	-	-	-	-
Energi	-	100%	-	-	-	-	-
Finans	13%	50%	13%	13%	-	-	13%
Hälsovård	-	50%	-	-	-	-	50%
Industri	19%	25%	25%	-	6%	6%	19%
IT	-	-	-	-	-	50%	50%
Material	33%	33%	-	33%	-	-	-
Sällanköp	33%	33%	-	-	-	-	33%
Telekom	-	33%	33%	-	33%	-	-
Totalt	26%	42%	29%	23%	20%	28%	33%

Tabell 10. Goodwill i relation till företagets resultat före skatt 2009 fördelat på andel företag inom respektive kategori.

År 2009 syns en ökning i andel negativa resultat i relation till goodwill då det totalt är sex företag som redovisar negativa resultat. Även för kategori >5, där känsligheten för nedskrivning är högst har antal företag ökat till sju stycken. Däremot har fler företag hamnat i kategorin 0-1.

GW/RES 2010	<0	0-1	1-2	2-3	3-4	4-5	>5
Dagligvaror	25%	50%	25%	-	-	-	-
Energi	-	100%	-	-	-	-	-
Finans	-	63%	25%	-	-	-	13%
Hälsovård	-	50%	-	-	-	-	50%
Industri	-	38%	25%	-	-	19%	19%
IT	-	-	50%	-	-	-	50%
Material	-	67%	-	33%	-	-	-
Sällanköp	-	33%	-	67%	-	-	-
Telekom	-	33%	33%	33%	-	-	-
Totalt	25%	50%	25%	33%	-	19%	34%

Tabell 11. Goodwill i relation till företagets resultat före skatt 2010 fördelat på andel företag inom respektive kategori.

År 2010 redovisar ett företag negativt resultat inom dagligvaror, som har samband med att företaget har gjort en nedskrivning av goodwill som har sänkt företagets totala goodwillpost med drygt 60 procent.

För att få inblick i hur stor känsligheten är för nedskrivning mellan åren uppdelat på den grupp som nedskrivit respektive den grupp som inte nedskrivit visas följande två tabeller.

GW/Res	<0	0-1	1-2	2-3	3-4	4-5	>5	Totalt
2007	-	45%	-	9%	-	9%	36%	100%
2008	20%	47%	7%	7%	13%	7%	-	100%
2009	17%	25%	25%	-	17%	-	17%	100%
2010	10%	30%	20%	10%	-	10%	20%	100%

Tabell 12. Andel företag som nedskrivit, resultat justerat med nedskrivning.

I tabell 12 har resultatet justerats med nedskrivningsbeloppet för att erhålla resultatnivån innan nedskrivningen har påverkat resultatet. För de företag som har nedskrivit visar tabell 12 en minskning i andel GW/Res (<0) för dessa företag från år 2008 till 2010. Tabellen visar även för kategori 0-1 (låg känslighet för nedskrivning) att andelen företag har minskat inom denna kategori från år 2007 till 2010. Inom denna kategori har 45-47 procent av företag varit mellan åren 2007 och 2008 medan år 2010 är det endast 30 procent. Det innebär att för åren 2009 och 2010 har spridningen ökat alltmer och fler företag har hamnat i kategori över ett och har ökat sin känslighet för nedskrivning. Däremot har kategori >5 minskat sin andel markant från år 2007 (36 procent) till 2010 (20 procent).

GW/Res	<0	0-1	1-2	2-3	3-4	4-5	>5	Totalt
2007	-	58%	23%	3%	10%	3%	3%	100%
2008	7%	19%	37%	4%	11%	11%	11%	100%
2009	10%	40%	20%	3%	3%	7%	17%	100%
2010	-	50%	22%	9%	-	6%	13%	100%

Tabell 13. Andel företag som inte nedskrivit.

Tabell 13 visar att för de företag som inte nedskrivit har deras känslighet i kategorin >5 ökat från år 2007 (3 procent) till 2009 (17 procent) för att återigen ha minskat till 13 procent år 2010. För de företag som har låg känslighet (0-1) har nivån varierat mellan åren. År 2008 är det år då lägst andel företag har haft låg känslighet mot nedskrivning.

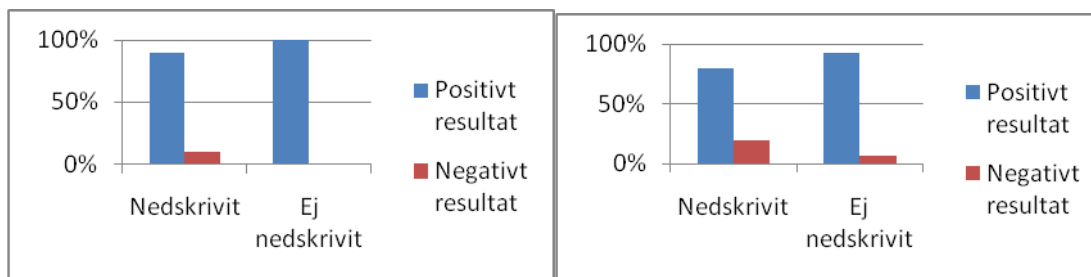

Diagram 11. 2007

Diagram 12. 2008

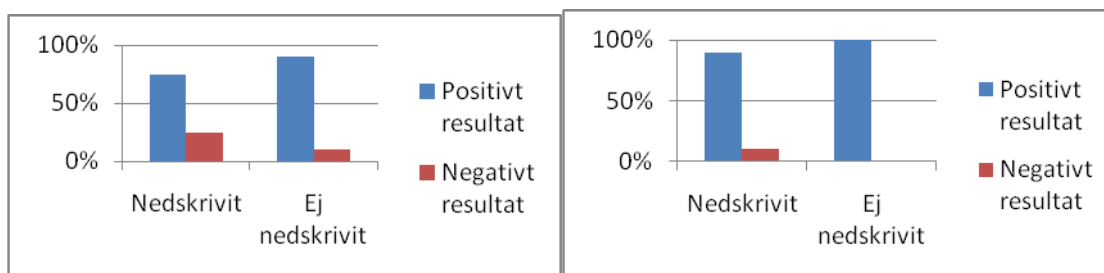

Diagram 13. 2009

Diagram 14. 2010

Diagrammen ovan visar hur stor andel företag som redovisar positivt eller negativt resultat för de olika åren inom de två olika grupperna (nedskrivit/ej nedskrivit). För de företag som nedskrivit visar diagrammen att det blir allt högre andel företag som redovisar negativa resultat från år 2007 till 2009. En intressant iakttagelse i jämförelse mellan grupperna är därmed att andel företag som redovisar negativa resultat är för alla åren störst inom gruppen som har nedskrivit.

5. Analys

I detta kapitel kommer det empiriska materialet knytas samman med de teoretiska delarna och analyseras.

5.1 Nedskrivning av goodwill

Under år 2007 började världskonjunkturen att mattas av vilket inte hade påverkat de svenska företagen än, eftersom de flesta branscher uppgav att konjunkturen var god (Svenskt Näringsliv, 2007). Framtiden sågs som positiv vilket kan sammanhöra med företagens bedömningar av att värdet på goodwill inte behövde nedskrivnas då det inte fanns indikation på att någon värdeminskning hade skett. Detta kan avspeglas i de relativt låga nedskrivningsbelopp som gjordes av goodwill år 2007. Branschvis visar nedskrivningar i relation till total goodwill 9,6 procent för år 2007 och störst nedskrivning i relation till total goodwill gjordes av ett företag inom finans. Finans var därmed den bransch som påverkade branschens totala goodwill som mest genom att detta företag nedskrev en hög andel av sin goodwillpost. Industri var den bransch som gjorde flest nedskrivningar och högst andel av totala nedskrivningsbeloppet gjordes av telekom.

För Large Cap-företagen är år 2008 det år då flest antal företag (15st) nedskrev goodwill och det totala nedskrivningsbeloppet ökade som mest år 2008 för de undersökta åren. Detta år präglades av finanskrisen och industribranschen var en av branscherna som blev hårt ansatta (Svenskt Näringsliv, 2008). Tidigare undersökningar (Gauffin & Thörnsten, 2010) visar att nedskrivning av goodwill i förhållande till total goodwill för företagen på Stockholmsbörsen uppgick till 1,5 procent år 2008. För Large Cap-företagens branscher blir medianvärdet goodwill i förhållande till total goodwill 1,9 procent för år 2008. Inom finans var det flest företag som gjorde nedskrivning medan material skrev ner högst belopp och blev därmed den bransch som nedskrev högst andel goodwill i relation till total goodwill. Trots finanskrisen har Large Cap-företagens totala redovisade goodwill ökat som mest år 2008. Det kan ha samband med det positiva läge som präglade år 2007 och innan finanskrisens utbrott hösten år 2008 kan företagen ha gjort företagsförvärv som har genererat goodwill i balansräkningarna.

År 2009 anses vara vändpunkten på finanskrisen och efter första halvåret sågs en återhämtning av den globala konjunkturen (Svenskt Näringsliv, 2009). Totala goodwillvärdet minskar med 2,5 procent (diagram 1) från år 2008 för Large Cap-företagen medan däremot nedskrivningsbeloppet ökar med drygt 50 procent mot år 2008 (diagram 3). För branscherna är det inom industri som flest företag har nedskrivit medan finans står för högst andel (54 procent) av det totala nedskrivningsbeloppet. I förhållande till de gjorda nedskrivningarna inom branscherna är år 2009 det år då lägst andel goodwill i relation till total goodwill har nedskrivits (0,5 procent) och i jämförelse med övriga år är 2009 det år då företagen redovisar sämst resultat. Trots lägre resultat för Large Cap-företagen som indikerar att det går sämre för företagen har de inte bedömt att nedskrivningsbehoven av goodwill har ökat.

Under år 2010 har den svenska ekonomin vänt och även växt i snabb takt. Företagen ser mer positivt på framtiden vilket har lett till att investeringarna i Sverige har ökat främst hos de större företagen och inom industribranschen (Svenskt Näringsliv, 2010). Large Cap-företagens totala värde på goodwill har minskat med 0,5 procent (diagram 1) i jämförelse med år 2009 och tio av de 42 undersökta företagen har nedskrivit goodwill. Dagligvaror är den bransch som representerar högst andel nedskrivning i relation till totalt nedskrivningsbelopp

(35 procent) vilket medför att dessa nedskrivningar har resulterat i högst andel nedskrivning i relation till total goodwill (66 procent).

Statistiskt test har utförts där det har testats om nedskrivningarna är lika stora mellan åren för de företag som har nedskrivit. Testet visar att skillnaderna i storleken på nedskrivningar inte är lika stora mellan åren 2007 till 2010 ($p=0,837$). Ytterligare test har utförts då även de företag som inte har nedskrivit, ingår för att få jämförbarhet mellan alla företagen över hela undersökningsperioden. Resultatet visar att det inte finns någon signifikant skillnad i nedskrivningar för den undersökta perioden ($p=0,376$).

Enligt Hayn & Hughes (2006) har goodwillnedskrivningar en fördröjning på tre till fyra år efter en period med ekonomisk försämring. I jämförelse med år 2007 har det år 2008 varit en betydande försämring av Large Cap-företagens resultat på grund av finanskrisen år 2008. Om Hayn & Hughes teori tillämpas på Large Cap-företagen innebär det att nedskrivningarna skulle öka från år 2010, som var det tredje bokslutet efter finanskrisen. Undersökningen av Large Cap-företagen visar däremot att nedskrivningarna för år 2010 har minskat markant mot åren innan. En orsak till minskade nedskrivningar kan vara det alltmer optimistiska läget på marknaden eftersom konjunkturen har vänt och företagen ser mer positivt på framtiden. Det gör att företagen kan bedömma att goodwillpostens verkliga värde består och att det därför inte finns indikation på att nedskrivning bör göras.

5.2 Goodwill i relation till eget kapital

Att företag tenderar att ha alltmer höga goodwillposter i balansräkningarna tyder flera studier på (Li & Sloan, 2010; Hamberg et al, 2009) och detta innebär att relationen goodwill till eget kapital ökar. Anledningen till de allt högre goodwillposterna anses de nya reglerna bidra till nu, då goodwill enbart ska nedskrivnas och inte längre avskrivnas. Relationen GW/EK förändras därmed inte nämnvärt om inga nedskrivningar görs.

Hälsovård representerar den bransch som har högst andel GW/EK för alla undersökta åren och är den enda bransch som inte har nedskrivit goodwill någon gång under de undersökta åren. Den lägsta relationen GW/EK har energi. För övriga branscher är relationen relativt konstant under åren förutom sällanköp som tillfälligt har ökat relationen under år 2008 och för dagligvaror som har minskat relationen kraftigt år 2010. Gauffin & Thörnstens (2010) studie visade att börsföretagen 2008 hade nästan 30 procent goodwill i relation till alla företagens egna kapital. I undersökningen för Large Cap-företagen är motsvarande jämförelse 36 procent (om medelvärdet används blir siffran 39 procent). För år 2010 är relationen goodwill och eget kapital i denna undersökning 31 procent.

Resultaten mellan grupperna av de som nedskrivit respektive inte nedskrivit goodwill, visar att fler företag som skrev ner år 2007 hade en högre relation GW/EK (52 procent) mot de som inte skrev ner (25 procent) men skillnaden är inte statistiskt säkerställd ($p=0,169$). Värt att nämna igen är att i analysen GW/EK är respektive företags goodwillpost justerade med nedskrivning så att förhållandet GW/EK visas innan nedskrivningen har påverkat goodwillposten (se 4.2).

För de företag som skrev ner år 2008 minskade GW/EK kraftigt från år 2007 med 37 procent. För år 2008 blev därför förhållandet omvänt mellan grupperna. De företag som inte nedskrev år 2008 hade den största relationen GW/EK (35 procent) mot de som nedskrev (15 procent) och här bekräftar resultatet att det är skillnad mellan grupperna ($p=0,027$). De företag som nedskrev hade alltså en högre relation GW/EK än de som inte nedskrev.

År 2008 var det många som förvånades över att inte fler nedskrivningar av goodwill gjordes med tanke på finanskrisen och de höga goodwillposterna. Detta resultat visas tydligt för Large Cap-företagen med tanke på att gruppen som inte skrev ner hade en mycket högre relation GW/EK mot de som nedskrev. Samband kan finnas med Gauffin & Thörnstens (2010) studie att företagen ville skydda det egna kapitalet i den osäkra framtid som rådde år 2008 och därför undvek att nedskrivna goodwill. Medan däremot Churyk (2005) som i sin studie hävdar att nedskrivning av goodwill sker vid två situationer, dels när aktiekursen sjunker och då bokfört eget kapital överstiger marknadsvärdet på eget kapital. Med tanke på detta borde då nedskrivningarna av goodwill ha ökat mer än vad de gjorde år 2008 eftersom år 2008 var det år då både aktiekurser föll drastiskt och marknadsvärdet på företags eget kapital också borde ha förändrats.

För år 2009 är det gruppen som nedskrivit som har högst GW/EK medan skillnaderna mellan grupperna har utjämnats för år 2010 då det endast skiljer en procent mellan grupperna. Däremot styrker inte de statistiska testerna för år 2009 ($p=0,151$) och för år 2010 ($p=0,395$) att det finns några skillnader mellan de två grupperna avseende GW/EK för åren 2009 och 2010.

5.3 Goodwill i relation till totala tillgångar

Relationen mellan goodwill och totala tillgångar håller sig förhållandevis på samma nivå för de undersökta åren. År 2008 minskade relationen marginellt mot år 2007 (0,8 procent) och medianvärdet för alla företagens goodwillpost i relation till totala tillgångar är för år 2007 och år 2010 densamma (11,7 procent). Högsta relationen goodwill och totala tillgångar har hälsovård och telekom medan finans och energi innehar den lägsta relationen.

Studien av Hamberg et al (2009) visar att stora företag ofta har höga goodwillposter. Studien tyder också på att det finns samband att företag med höga goodwillposter är mer motvilliga till att göra nedskrivningar av goodwill. Eftersom det i denna undersökning endast innefattar stora företag kan inte motsvarande jämförelse göras om det främst är de stora företagen som har hög relation mellan goodwill och totala tillgångar. Jordan & Clarks (2004) studie visar att de företag som nedskriver goodwill har lägre relation GW/T innan nedskrivning än de företag som inte nedskriver. Resultatet av denna undersökning visar att ovanstående teori delvis kan appliceras på Large Cap-företagen. Detta eftersom gruppen som inte nedskrivit har högre relation GW/T än gruppen som har nedskrivit för åren 2008 och 2010. För år 2008 påvisas även att det finns skillnader mellan grupperna ($p=0,019$) medan det inte går att fastställa att det finns någon skillnad mellan grupperna för år 2010 ($p=0,418$). För åren 2007 och 2009 överensstämmer inte detta med teorin eftersom de som nedskrivit verkligen har den högsta relationen GW/T ($p=0,056$, $p=0,202$).

5.4 Goodwill i relation till resultat

I de olika kategoriindelningarna som gjordes i avsnitt 4.4 (tabell 8-11), är de företag som hamnat i kategori >5 de företag som har högst känslighet för nedskrivning av goodwill i jämförelse mellan GW/Res. Resultatet från undersökningen visar att andelen företag inom denna grupp har ökat något från åren 2007 till 2010. Inom kategorin låg känslighet hamnade minst andel företag år 2008 (tabell 9), för att sedan öka succesivt till år 2010 (tabell 11) och år 2007 (tabell 8) var andelen företag som högst inom denna kategori. Dessa tendenser indikerar på att relationen GW/Res har förändrats och företagens känslighet för nedskrivning av goodwill ökar något.

Tidigare studier visar att företag är mer benägna att göra nedskrivning av goodwill när de redovisar negativa eller låga resultat (Van de Poel et al, 2009; Li & Sloan, 2010, Andersson & Andersson, 2010). För Large Cap-företagen visar undersökningen att denna teori överensstämmer eftersom den grupp som har nedskrivit visar allt högre andel negativa resultat för åren 2007 till 2009 (avsnitt 4.4, diagram 11-13). Det kan däremot inte styrkas av de statistiska testerna att de som nedskrivit har flest andel negativa resultat. Först testades resultatet i de två grupperna innan resultatet var justerat för nedskrivning och sedan resultatet efter justering för nedskrivning. Alla tester för respektive år visade att det inte finns någon skillnad mellan grupperna avseende resultatet (se bilaga 7.1).

Därefter har även test utförts för relationen GW/Res och för åren 2007 och 2009 finns det ingen skillnad mellan grupperna ($p=0,129$, $p=0,379$) medan det för år 2008 är signifikant skillnad mellan grupperna ($p=0,017$). Resultatet visar därmed att det är skillnad i relationen GW/Res 2008 mellan de grupper som nedskriver respektive inte nedskriver. År 2010 verkar trenden ha vänt då en lägre andel av företagen som nedskriver visar negativa resultat (diagram 14). År 2010 märks också en återhämtning i Large Cap-företagens resultat eftersom de har redovisat bättre resultat mot både år 2008 och 2009 vilket kan innebära att Godfrey & Kohs (2009) teori överensstämmer att nedskrivningar av goodwill minskar när företagen klarar sig bättre ekonomiskt.

5.5 Diskussion om goodwill

Redovisningens regelverk för goodwill var under tidigare decennier inte lika reglerad som den är idag. Innan införandet av IFRS fanns fler valmöjligheter för företagen avseende hantering av goodwill än vad som finns idag (Nilsson, 1998). Trots dagens regelverk gällande goodwill finns brister, då det råder ovisshet på hur immateriella tillgångar ska värderas och när nedskrivning ska göras. Även om goodwillnedskrivningar blivit alltmer reglerade med tiden och valmöjligheterna minskat i och med de standarder som har införts, finns dock många utrymmen för subjektiva bedömningar vilket både kan vara till fördel och nackdel. Vi har under undersökningens gång förstått att fördelar och nackdelar ofta har motsatt förhållande mellan företag och dess externa användare. Detta genom att det som är till företagets fördel, kan vara till de externa användarnas nackdel, utifall att företaget trots IFRS regler, vinklar information och lämnar otillräcklig information i årsredovisningarna.

Enligt de regler som följer av IAS 36 gör att företagen måste göra egna bedömningar om goodwillpostens värde som ska baseras på det aktuella marknadsläget. Det leder till att det uppstår olikheter i företagens bedömningar och olika val beroende på om nedskrivning ska göras eller inte. På detta sätt införs subjektiva bedömningar vilket kan leda till att de kvalitativa egenskaperna ställs på prov i redovisningen. De externa användarna av redovisningen kan ha svårt att göra jämförelser mellan företagen och tillförlitligheten av

redovisningen kan bli ifrågasatt då exempelvis företagen uppger olika diskonteringsfaktorer vid nedskrivningsprövningarna. Att företag lämnar relevant information är också viktigt för de externa användarna. Detta är främst viktigt för investerare då informationen som lämnas i årsredovisningar ofta är användbara vid investeringsbeslut. Goodwill blir då en viktig post att analysera för att bedöma om goodwillvärdet är relevant eller om det finns behov av framtida nedskrivningar som kommer påverka företaget. Godfrey & Koh (2001) visade i sin studie att goodwillposten är viktig vid företagsvärderingar och med tanke på den svenska utvecklingen av företagens allt mer höga goodwillposter bör denna post vara en viktig faktor även för de svenska företagen att ta hänsyn till.

6. Slutsats

I detta kapitel kommer uppsatsens frågeställningar att besvaras och analyseras. Slutligen ges förslag till fortsatt forskning inom ämnesområdet.

6.1 Nedskrivning av goodwill

Syftet med uppsatsen är att skildra Large Cap-företagens nedskrivningar av goodwill från åren 2007 till 2010, då konjunkturen har fluktuerat vilket har berott på finanskrisen som började hösten år 2008. Detta för att se mönster på hur finanskrisen påverkat företagen och deras goodwillnedskrivningar. Även hur förhållandet mellan goodwill och eget kapital, totala tillgångar och redovisat resultat har förändrats under perioden har undersökts.

I spåren efter den värsta krisen sedan 1930-talet, som finanskrisen anses vara, verkar Large Cap-företagen ha insett att värdet på goodwill har minskat. Detta eftersom det totala nedskrivningsbeloppet för företagen ökade från år 2007 till 2008, vilket kan vara ett tecken på att finanskrisen har påverkat företagens bedömningar av läget. Även år 2009 verkar ha varit ett år som präglats av krisen då högre nedskrivningsbelopp har redovisats. År 2010 då konjunkturen har vänt och företagen alltmer har återhämtat sig efter krisen verkar nedskrivningarna avspeglas utifrån det alltmer positiva läget eftersom nedskrivningsbeloppet sjönk till en markant lägre nivå mot övriga år.

Large Cap-företagens redovisade goodwill ökade som mest från år 2007 till 2008. Trots finanskrisen var 2008 det år då företagen ökade den totala redovisade goodwillen som mest. Detta kan vara anmärkningsvärt med tanke på det rådande läget, men en orsak kan vara att finanskrisen utbröt först hösten år 2008 och sett utifrån det positiva läget år 2007 och början av år 2008, kan det ha föranlett företagsförvärv till höga priser som har genererat den stora förändringen mellan åren. År 2009 och år 2010 har nivån på redovisad goodwill hållits på en stabil nivå och endast minskat något från år 2008.

Utifrån redovisad goodwill i förhållande till nedskrivningarna har dessa nedskrivningar inte förändrat goodwillposterna nämnvärt för Large Cap-företagen. De ökade nedskrivningarna som gjordes åren 2008 och 2009 är i jämförelse med de totala goodwillposterna ytterst marginella.

6.2 Goodwill i relation till eget kapital

Goodwill i relation till eget kapital är för Large Cap-företagen nästan på samma nivå år 2007 som år 2010, 30 procent respektive 31 procent. Under år 2008 ökade förhållandet till 36 procent som kan sammanhöra med den stora ökningen av företagens totala goodwillpost. Spridningen avseende relationen GW/EK varierar mycket mellan branscherna där hälsovård har högst andel och lägst andel innehas av energi. I jämförelse mellan de företag som nedskrivit och de som inte nedskrivit visar undersökningen att år 2007 är GW/EK större i nedskrivningsgruppen. År 2008 är förhållandet omvänt vilket kan vara ett tecken på att företagen avvaktade med nedskrivning för att se hur krisen och konjunkturen skulle utvecklas. År 2009 ökade också nedskrivningsgruppens GW/EK mot gruppen som inte nedskrivit. Att det var skillnad mellan grupperna kan endast säkerställas statistiskt för år 2008.

6.3 Goodwill i relation till totala tillgångar

Goodwill i relation till totala tillgångar har inte förändrats i någon större omfattning mellan åren. För åren 2007 och 2008 är medianvärdet på exakt samma nivå, 11,7 procent. Mellan branscherna varierar förhållandet mellan 0,2 procent och 30 procent som representeras av branscherna energi respektive hälsovård. Resultaten utifrån de olika grupperna visar samma förhållande som beskrevs för GW/EK. Åren 2007 och 2009 har nedskrivningsgruppen högst relation medan år 2008 och 2010 också visar omvänt förhållande mellan grupperna. För åren 2007 och 2008 är det störst skillnad mellan grupperna och år 2008 har nedskrivningsgruppen mycket lägre relation mot år 2009. De statistiska testerna visar att skillnad mellan grupperna kan påvisas för år 2008. Även för relationen GW/T kan möjligtvis finanskrisen vara en orsak till de avvaktande nedskrivningarna år 2008 eftersom högre relation visas för år 2009.

6.4 Goodwill i relation till redovisat resultat

Large Cap-företagens känslighet för nedskrivning av goodwill har sammanställts utifrån jämförelser mellan goodwill och redovisat resultat före skatt för respektive företag. Resultatet visar att år 2007 hade flest andel företag låg känslighet för nedskrivning av goodwill medan år 2008 är det år då lägst andel företag hamnade inom denna kategori. En orsak till detta är företagets försämrade resultat under år 2008 parallellt med att goodwillposten ökade som mest år 2008. Parallellt med ovanstående minskning för år 2008 ökar då också andel företag som höjer sin känslighet för nedskrivning samma år. Vid jämförelse av resultat före skatt mellan grupperna visar undersökningen att nedskrivningsgruppen har för alla åren högst andel negativa resultat i jämförelse med gruppen som inte nedskrivit. Skillnad mellan grupperna kan däremot inte statistiskt säkerställas för något av åren. Från år 2007 till 2009 har de negativa resultaten ökat successivt för nedskrivningsgruppen för att sjunka något år 2010. Utifrån detta resultat är det möjligt att några företag passade på att nedskriva goodwill eftersom de ändå redovisade negativa resultat i samband med lågkonjunkturen, medan andra företag undvek nedskrivningar.

6.5 Goodwill åren 2007-2010

Tidigare studier har visat att det sker en förskjutning av goodwillnedskrivningar på tre till fyra år efter sämre tider. Vår undersökning har dock gett motsatt resultat eftersom studien påvisat att företagen har minskat nedskrivning av goodwill för år 2010 som är det tredje året efter finanskrisen. Denna undersökning har därmed inte visat att Large Cap-företagen har förskjutit sina goodwillnedskrivningar till perioden efter finanskrisen. För att möta det motsatta resultatet tänker vi att det kan bero på vårt urval av Large Cap-företagen och vi ställer oss frågan hur resultatet hade blivit om vi även undersökt resterande företag på Stockholmsbörsen. År 2010 är som sagt det tredje bokslutet efter finanskrisen och kanske kommer den ”stora förskjutningen” i 2011 års bokslut? Om så är fallet återstår att se.

6.6 Förslag till fortsatt forskning

I uppsatsen har Large Cap-företagens hantering av goodwill undersökts för att påvisa hur företagens goodwill förändrats mellan år 2007 och 2010, då perioden har präglats av både låg- och högkonjunktur. Genom att studera samtliga noterade företag på Stockholmsbörsen kan studien resultera i ett bredare perspektiv i och med ett större urval. Under uppsatsens gång har vi reflekterat över de spridda goodwillnedskrivningar som företagen har gjort, vilka i sin tur lett till förslag till fortsatt forskning.

Då vi gjort en kvantitativ undersökning, ser vi det intressant att göra en liknande studie med komplettering av kvalitativa intervjuer i utvalda företag. Vid en sådan studie anser vi att det är bättre att välja ett mindre urval för att gå in på djupet inom varje företag. På så vis kan en ökad förståelse framkomma kring varför företagen nedskrivit goodwill vid en viss tidpunkt. Detta för att se vilka orsaker som ligger till grund för företagens nedskrivningar och även för att få veta vilka faktorer som spelat in i företagens bedömningar, då en del företag gjort fler nedskrivningar än andra företag. En sådan undersökning skulle kunna göras mellan företag inom en och samma bransch eller mellan två olika branscher.

Det skulle också vara intressant om en likadan undersökning genomfördes efter 2011 års bokslut eftersom det då är det fjärde bokslutet efter finanskrisen. Genom en sådan undersökning kan återigen teorin om det föreligger en förskjutning av goodwillnedskrivningar prövas.

Källförteckning

Artiklar

- Carlin, T. & Finch, N. (2009) Discount Rates in Disarray: Evidence on Flawed Goodwill Impairment Testing. *Australian Accounting Review*, Vol. 19, Issue 4, p. 326–336
- Churyk, N.T. (2005) Reporting goodwill: are the new accounting standards consistent with market valuations? *Journal of Business Research*. Vol. 58 Issue 10, p. 1353-1361
- Gauffin & Thörnsten (2010) Nedskrivning av goodwill. *Balans*, nr 1.
- Godfrey, J. & Koh, P.S. (2001) The relevance to firm valuation of capitalising intangible assets in total and by category. *Australian Accounting Review*. Vol. 11, Issue 24, p. 39-48
- Godfrey, J. & Koh, P.S. (2009) Goodwill impairment as a reflection of investment opportunities. *Accounting and Finance*. Vol. 49, Issue 1, p. 117-140
- Grefberg, C. (2009) Goodwill ligger kvar på missvisande hög nivå. *Balans*, nr 8/9.
- Marton, J. (2009) Nedskrivning av goodwill – hur jämförbart är det? *Balans*, nr 5.
- Malmqvist, P. (2010) Goodwillvärderingen måste göras begripligare. *Balans*, nr 6-7.
- Hamberg, M., Paananen, M. & Novak, J. (2009). The effects of managerial discretion and stock market reactions. *Working paper*. <http://hdl.handle.net/2299/3665>
- Hayn, C. & Hughes, P. (2006) Leading Indicators of Goodwill Impairment. *Journal of Accounting, Auditing and Finance*, Vol.21, Issue 3, p. 223-265
- Jordan, C. & Clark, S. (2004) Big Baths Earnings Management: The Case Of Goodwill Impairment Under SFAS No. 142. *Journal of Applied Business Research*. Vol. 20, Issue 2, p. 63-70.
- Li, K., Sloan, R. (2010) Has goodwill accounting gone bad? *Working Paper*. <http://ssrn.com/abstract=1466271>
- Van de Poel, K., Maijor, S. & Vanstraelen, A. (2009) IFRS goodwill impairment test and earnings management: the influence of audit quality and the institutional environment. http://www.fdewb.unimaas.nl/ISAR2009/02_17_Van_de_Poel_Maijor_Vanstraelen.pdf

Litteratur

- Eliasson, A. (2006) *Kvantitativ metod från början*. Studentlitteratur: Lund
- Eriksson, L. & Wiedersheim-Paul, F. (2006) *Att utreda, forska och rapportera*, (åttonde upplagan). Liber AB: Lund.
- Field, A. (2009) *Discovering statistics using SPSS*. SAGE Publications Ltd
- Holme, I. M. & Solvang, B. K. (1997) *Forskningsmetodik – Om kvalitativa och kvantitativa metoder*, Studentlitteratur: Lund.
- Jacobsen, D. (2002) *Vad, hur och varför?* Studentlitteratur: Lund
- Körner, S. & Wahlgren, L. (2002) *Praktisk statistik*. Studentlitteratur: Lund
- Körner, S. & Wahlgren, L. (2006) *Statistisk dataanalys*, Studentlitteratur: Lund
- Lundahl, U. & Skärvad, P-E. (1999) *Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer*, (tredje upplagan). Studentlitteratur: Lund.
- Lönnqvist, R. (2005) *Årsredovisning i koncerner*, (tredje upplagan). Studentlitteratur: Lund.
- Marton, J. Lumsden, M. Falkman, P. Pettersson, A-K. & Rimmel, G. (2010) *IFRS - i teori och praktik*, (Andra upplagan) Bonniers: Sundbyberg.
- Nilsson, S-A. (1998) *Redovisning av Goodwill*. Wallin & Dalholm Boktryckeri AB: Lund
- Patel, R. & Davidson, B. (2003) *Forskningsmetodikens grunder. Att planera och genomföra en undersökning*. Studentlitteratur: Lund.
- Smith, D. (2006) *Redovisningens språk*, (tredje upplagan). Studentlitteratur, Lund.
- Wahlgren, L. (2008) *SPSS steg för steg*. Studentlitteratur: Lund

Elektroniska källor

- Andersson, C., Andersson, T. (2010) Har de senaste årens konjunkturförändringar påverkat företags antaganden vid nedskrivningsprövning av goodwill?
https://gupea.ub.gu.se/dspace/bitstream/2077/22702/1/gupea_2077_22702_1.pdf (11-04-10)
- Nabizadeh, B. (2009) Se upp för goodwillsmällar. E24; http://www.e24.se/analys/se-upp-for-goodwillsmallar_1216759.e24 (11-03-31)
- NASDAQ OMX Nordic. Om oss. <http://www.nasdaqomxnordic.com/omoss/> (11-05-17)
- Isskander, G. (2010) Goodwill nästa års börsrysare. Avanza;
https://www.avanza.se/aza/press/press_article.jsp?article=177204 (11-04-05)

Riksbanken. Årsgenomsnitt (ackumulerat) på valutakurser.
<http://www.riksbank.se/templates/stat.aspx?id=16749> (11-05-17)

Svenskt Näringsliv. (2010) På slank lina – det ekonomiska läget december 2010;
http://www.svensktnaringsliv.se/multimedia/archive/00025/P__slak_lina__Det_ek_25133a.pdf
(11-05-18)

Svenskt Näringsliv. (2009) Efter intensiven – det ekonomiska läget december 2009;
http://www.svensktnaringsliv.se/multimedia/archive/00020/Efter_intensiven_-_d_20262a.pdf
(11-05-18)

Svenskt Näringsliv (2008) Hissa stormseglet – det ekonomiska läget december 2008;
http://www.svensktnaringsliv.se/multimedia/archive/00015/Hissa_stormsegel_-_D_15858a.pdf (11-05-18)

Svenskt Näringsliv. (2007) Andhämtningspausen – Det ekonomiska läget december 2007;
http://www.svensktnaringsliv.se/multimedia/archive/00011/Andh_mtningspausen_11162a.pdf
(11-05-18)

Wilke, B. (2010) Varning för goodwill. Hämtad från GUs databas Artikelsök (11-04-15)

Zaudy, D. (2009) Bolagen som hotas av nedskrivning. Veckans Affärer;
<http://www.va.se/nyheter/2009/04/23/goodwill-en-tickande-bomb/>
(11-04-28)

Standarder

IAS 36 Nedskrivningar. (2010) FAR SRS Förlag AB

IAS 38 Immateriella tillgångar. (2010) Far SRS Förlag AB

IASBs föreställningsram för utformning av finansiella rapporter. (2010) FAR SRS Förlag AB

IFRS 3 Rörelseförvärv. (2009) FAR SRS Förlag AB

Årsredovisningslagen (1995:1554). (2010) FAR SRS Förlag AB

Övrigt

Castasús, B., Marton, J., Runesson, E. (2011) Redovisning av goodwill utan övervakning – En farlig väg! Unpublished.

Årsredovisningar från företagens hemsidor

Bilagor

Bilaga 1 Statistiska tester

Nedskrivningarnas storlek

Kruskal-Wallis test:

	ÅR	N	Mean Rank
Storlek	2007	11	26,91
nedskrivning	2008	15	23,40
	2009	12	25,79
	2010	10	21,95
	Total	48	

	Storlek nedskrivning
Chi-square	,853
df	3
Asymp. Sig.	,837

Friedmans test:

	Mean Rank
2007	2,40
2008	2,70
2009	2,50
2010	2,39

N	42
Chi-square	3,100
df	3
Asymp. Sig.	,376

Goodwill i relation till eget kapital

Utifrån de resultat som har redovisats från SPSS kommer följande tabeller att redovisas i egen bearbetning. Tabellerna är kompletterade med de ensidiga test som undersökningen baseras på eftersom SPSS alltid utför tvåsidigt test.

Mann Whitney test:

	Grupp	N	Mean Rank	Sum of Ranks
GW/EK 2007	Ej nedskrivit	31	20,42	633,00
	Nedskrivit	11	24,55	270,00
	Total	42		
GW/EK 2008	Ej nedskrivit	27	24,22	654,00
	Nedskrivit	15	16,60	249,00
	Total	42		
GW/EK 2009	Ej nedskrivit	30	20,27	608,00
	Nedskrivit	12	24,58	295,00
	Total	42		
GW/EK 2010	Ej nedskrivit	32	21,22	679,00
	Nedskrivit	10	22,40	224,00
	Total	42		

	GW/EK 2007	GW/EK 2008	GW/EK 2009	GW/EK 2010
Mann-Whitney U	137,000	129,000	143,000	151,000
Wilcoxon W	633,000	249,000	608,000	679,000
Z	-,958	-1,929	-1,030	-,266
Asymp.Sig. (2-tailed)	,338	,054	,303	,790
Ensidigt	,169	,027	,151	,395

Goodwill i relation till totala tillgångar

Mann Whitney test:

	Grupp	N	Mean Rank	Sum of Ranks
GW/T 2007	Ej nedskrivit	31	19,71	611,00
	Nedskrivit	11	26,55	292,00
	Total	42		
GW/T 2008	Ej nedskrivit	27	24,41	659,00
	Nedskrivit	15	16,27	244,00
	Total	42		
GW/T 2009	Ej nedskrivit	30	20,50	615,00
	Nedskrivit	12	24,00	288,00
	Total	42		
GW/T 2010	Ej nedskrivit	32	21,28	681,00
	Nedskrivit	10	22,20	222,00
	Total	42		

	GW/T 2007	GW/T 2008	GW/T 2009	GW/T 2010
Mann-Whitney U	115,000	124,000	150,000	153,000
Wilcoxon W	611,000	244,000	615,000	681,000
Z	-1,588	-2,061	-,835	-,207
Asymp.Sig. (2-tailed)	,112	,039	,404	,836
Ensidigt	,056	,019	,202	,418

GW/Res (justerat resultat)

Mann Whitney test:

	Grupp	N	Mean Rank	Sum of Ranks
GW/Res 2007	Ej nedskrivit	31	20,23	627,00
	Nedskrivit	11	25,09	276,00
	Total	42		
GW/Res 2008	Ej nedskrivit	27	24,48	661,00
	Nedskrivit	15	16,13	242,00
	Total	42		
GW/Res 2009	Ej nedskrivit	30	21,13	634,00
	Nedskrivit	12	22,42	269,00
	Total	42		
GW/Res 2010	Ej nedskrivit	32	21,06	674,00
	Nedskrivit	10	22,90	229,00
	Total	42		

	GW/Res 2007	GW/Res 2008	GW/Res 2009	GW/Res 2010
Mann-Whitney U	131,000	122,000	169,000	146,000
Wilcoxon W	627,000	242,000	634,000	674,000
Z	-1,130	-2,113	-,306	-,413
Asymp.Sig. (2-tailed)	,258	,035	,759	,679
Ensidigt	,129	,017	,379	,339

Resultat innan justering av nedskrivning

Mann Whitney test:

	Grupp	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Resultat 2007	Ej nedskrivit	31	22,03	683,00
	Nedskrivit	11	20,00	220,00
	Total	42		
Resultat 2008	Ej nedskrivit	27	21,74	587,00
	Nedskrivit	15	21,07	316,00
	Total	42		
Resultat 2009	Ej nedskrivit	30	21,13	634,00
	Nedskrivit	12	22,42	269,00
	Total	42		
Resultat 2010	Ej nedskrivit	32	21,94	702,00
	Nedskrivit	10	20,10	201,00
	Total	42		

	Resultat 2007	Resultat 2008	Resultat 2009	Resultat 2010
Mann-Whitney U	154,000	196,000	169,000	146,000
Wilcoxon W	220,000	316,000	634,000	201,000
Z	-,472	-,171	-,306	-,413
Asymp.Sig. (2-tailed)	,637	,865	,759	,679
Ensidigt	,318	,432	,379	,339

Resultat efter justering av nedskrivning

Mann Whitney test:

	Grupp	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Resultat just. 2007	Ej nedskrivit	31	21,90	679,00
	Nedskrivit	11	20,36	224,00
	Total	42		
Resultat just. 2008	Ej nedskrivit	27	21,59	583,00
	Nedskrivit	15	21,33	320,00
	Total	42		
Resultat just. 2009	Ej nedskrivit	30	20,60	618,00
	Nedskrivit	12	23,75	285,00
	Total	42		
Resultat just. 2010	Ej nedskrivit	32	21,88	700,00
	Nedskrivit	10	20,30	203,00
	Total	42		

	Resultat just. 2007	Resultat just. 2008	Resultat just. 2009	Resultat just. 2010
Mann-Whitney U	158,000	200,000	153,000	148,000
Wilcoxon W	224,000	320,000	618,000	203,000
Z	-,358	-,066	-,752	-,354
Asymp.Sig. (2-tailed)	,721	,948	,452	,723
Ensidigt	,360	,474	,226	,361

Bilaga 2 Valutakurser

Valuta	USD	EUR
2007	6,4675	9,4735
2008	7,7525	10,9355
2009	7,2125	10,353
2010	6,8025	9,002

Källa: Riksbanken